

നമസ്കാരം

പ്രസാധകർ:

ഇസ്ലാം ഇന്റർനാഷണൽ പബ്ലിഷേഴ്സ്, കേരള
ഫോർട്ട് റോഡ്, കണ്ണൂർ - 670 001

NAMASKARAM
(Malayalam)

Compiled & Layout :
T. Jamshad Mukkam

Printed at:
Orange Offset Printing Press, Calicut

Published by :
Islam International Publications, Kerala

Copies:
1000

1st Edition **2017**

Price: 40/-

പ്രസാധകക്കുറിപ്പ്

ഇതിനുവേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ച എല്ലാ സഹോദരങ്ങൾക്കും നന്ദി പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു. അല്ലാഹു അവർക്കെല്ലാം തക്കതായ പ്രതിഫലം നൽകുമാറാകട്ടെ. ആമീൻ.

പ്രസാധകർ

സകലവിധ പാപങ്ങളിൽനിന്നും തിന്മകളിൽനിന്നും സുരക്ഷിതനായിത്തീരുന്നു. സത്യഹൃദയത്തോടും വിനയത്തോടുംകൂടി നമസ്കരിക്കുന്ന ആൾക്ക് അല്ലാഹു അന്തസ്സും ബഹുമതിയും തന്റെ സാമീപ്യവും നൽകുന്നതാണ്.

أَوْلَيْكَ فِي جَنَّتِ مُكْرَمُونَ

അക്കൂട്ടർ **أَوْلَيْكَ** ആദരങ്ങളിൽ **مُكْرَمُونَ** ആദരിക്കപ്പെടുന്നവരാകുന്നു.

അവർ ആദരങ്ങളിൽ ആദരിക്കപ്പെടുന്നവരാകുന്നു.

നമസ്കാരം എന്നാൽ എന്ത്?

നമസ്കാരം പ്രാർഥനയെന്ന്. അതിൽ അല്ലാഹുവിനുള്ള സ്തുതി, നബിതിരുമേനിയുടെ പേരിൽ ‘സ്വലാത്ത്’ (അനുഗ്രഹാശംസകൾ), ‘ഇസ്തിഗ്ഫാർ’ (പാപമോചനത്തിനായുള്ള അർഥന), ‘ദുആ’ (അല്ലാഹുവിനോടുള്ള പ്രാർഥന) എന്നീ കാര്യങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്നു.

നമസ്കാരം അങ്ങേയറ്റം ഭക്തിയോടും വിനയത്തോടുംകൂടി നിർവഹിക്കേണ്ടതാണ്. മനുഷ്യൻ തന്റെ കൺമുമ്പിൽ അല്ലാഹുവിനെ കാണുന്നു എന്ന ഭാവത്തിൽ, അതല്ലെങ്കിൽ കുറഞ്ഞപക്ഷം, തന്നെ അല്ലാഹു കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്ന ബോധത്തോടെ ആയിരിക്കണം നമസ്കരിക്കേണ്ടത്. നമസ്കാരത്തിൽ മറ്റൊന്നും ചിന്തിക്കാതെ തന്റെ നാമനിൽ മാത്രം ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കേണ്ടതാണ്. എന്തെല്ലാം കാര്യങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനോട് ചോദിക്കേണ്ടതുണ്ടോ അതെല്ലാം നമസ്കാരത്തിൽത്തന്നെ ചോദിക്കേണ്ടതാണ്. നമസ്കാരം അതിന്റെ എല്ലാ നിബന്ധനകളുമനുസരിച്ച് നിർവഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അല്ലാത്തപക്ഷം അത് യഥാർഥ നമസ്കാരമാവുകയില്ല. നമസ്കാരത്തിൽ ചെയ്യപ്പെടുന്ന പ്രാർഥനകളുടെ അർഥം ഗ്രഹിക്കാത്തവരുടെ നമസ്കാരം യഥാർഥ നമസ്കാരമല്ല. അതുകൊണ്ട് നല്ലവണ്ണം ശ്രദ്ധചെലുത്തി, അർഥം ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ട്, അല്ലാഹു കല്പിച്ചതനുസരിച്ച് നമസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്. തദ്ഫലമായി അല്ലാഹുവിന്റെ സാമീപ്യം ലഭിക്കുകയും അവന്റെ യഥാർഥ ദാസ

രായിത്തീരുകയും എല്ലാ പാപങ്ങളിൽനിന്നും പരിശുദ്ധരായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നതാണ്. മാത്രമല്ല ആത്മീയവും ഭൗതികവുമായ എല്ലാ അനുഗ്രഹങ്ങളും ലഭിക്കുകയും അല്ലാഹുവിന്റെ സന്തോഷം കരസ്ഥമാവുകയും ചെയ്യും.

നമസ്കാരത്തിന്റെ നിബന്ധനകൾ

നമസ്കാരത്തിന് താഴെ പറയുന്ന നിബന്ധനകളാണുള്ളത്. 1. ശരീരശുദ്ധി. 2. വസ്ത്രശുദ്ധി. 3. സ്ഥലശുദ്ധി. 4. നഗ്നത മറയ്ക്കൽ. 5. വിബ്ബല (കർണ്ണ)യെ അഭിമുഖീകരിക്കുക. 6. നമസ്കരിക്കുന്നുവെന്ന് 'നിയുത്ത്' ചെയ്യുക (മനസ്സിൽ കരുതുക).

ശരീരശുദ്ധി

നമസ്കരിക്കുന്ന ആളുടെ ശരീരത്തിൽ 'നജസു'കൾ (അഴുക്കുകൾ) ഉണ്ടാകാൻ പാടില്ല. ശരീരത്തിൽ നജസുണ്ടെങ്കിൽ, ആദ്യം അത് കഴുകി വൃത്തിയാക്കേണ്ടതാണ്. മലം, മൂത്രം, രക്തം, ചലം, ഛർദ്ദി മുതലായവ നജസുകളാണ്. മലവിസർജ്ജനം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞാൽ ഇടത്തെ കൈകൊണ്ട് കഴുകി വൃത്തിയാക്കേണ്ടതാണ്. അനന്തരം കൈ ശുദ്ധമായ മണ്ണിലൂരസി കഴുകി വൃത്തിയാക്കുകയും വേണം. സോപ്പുപയോഗിച്ച് കഴുകുന്നത് കൂടുതൽ നന്നായിരിക്കും. മുത്രവിസർജ്ജനത്തിനുശേഷവും കഴുകി വൃത്തിയാക്കേണ്ടതാണ്. വെള്ളമില്ലെങ്കിൽ കല്ലുകൊണ്ടോ മൺകട്ടകൊണ്ടോ മറ്റോ വൃത്തിയാക്കാം. നമസ്കരിക്കുന്ന ആളുടെ വസ്ത്രത്തിലോ നമസ്കാരസ്ഥലത്തോ 'നജസു'കൾ ഉണ്ടായിരിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല. ശരീരത്തിൽനിന്ന് 'നജസു'കൾ നീക്കം ചെയ്യുന്നതിനു പുറമെ നമസ്കാരത്തിന് മുമ്പേ വൃത്തിയാക്കുകയും നിർബന്ധമാകുന്നു. കുളി നിർബന്ധമാകുന്ന ചില സന്ദർഭങ്ങളുണ്ട്. അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ നമസ്കാരത്തിന് മുമ്പേ കുളി ഒഴിച്ചുകൂടാത്തതാണ്.

കുളിക്കേണ്ട ക്രമം

ആദ്യം ശുദ്ധി വരുത്തുക. പിന്നീട് വൃത്തിയാക്കുക. അനന്തരം തലയിൽ വെള്ളമൊഴിച്ച് ശരീരം മുഴുവനും കഴുകുക. ഇങ്ങനെ മൂന്നു പ്രാവശ്യം കഴുകുന്നത് സുന്നത്താകുന്നു. ശരീരത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗവും നന്നായിരിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല. മറവുള്ള സ്ഥലത്തുവെച്ച്

കുളിക്കുന്നത് ഉത്തമമാണ്. ഏതായാലും നഗ്നത വെളിപ്പെടുത്തരുത്.

'വുസു' ചെയ്യേണ്ട ക്രമം

നല്ല ശുദ്ധമായ വെള്ളം കൊണ്ടേ വുസു ചെയ്യാൻ പാടുള്ളൂ. ആദ്യം **بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ** എന്ന് ചൊല്ലിക്കൊണ്ട് കൈപ്പടങ്ങൾ മണിക്കണ്ടവരെ മൂന്നുപ്രാവശ്യം കഴുകുക.

بِسْمِ നാമത്തിൽ **اللّٰهِ** അല്ലാഹുവിന്റെ **الرَّحْمٰنِ** പരമകാരുണികൻ **الرَّحِیْمِ** കരുണാമയൻ

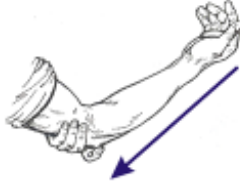
പിന്നെ മൂന്നുപ്രാവശ്യം കുലുക്കുഴിയുകയും വെള്ളംകൊണ്ട് നാസാദാരങ്ങൾ വൃത്തിയാക്കുകയും ചെയ്യുക.

അനന്തരം മുഖം മുഴുവനും മൂന്നു പ്രാവശ്യം കഴുകുക. ഒരു ചെവി മുതൽ മറ്റേ ചെവിവരെയും തലമുടിതൊട്ട് താടിയെല്ലിന്റെ അറ്റംവരെയും മുഖത്തിൽപെട്ടതാണ്.

പിന്നീട് ആദ്യം വലതുകൈയും അതിന്നുശേഷം ഇടതുകൈയും മുട്ടുകളടക്കം മുമ്മുന്നു പ്രാവശ്യം കഴുകുക.

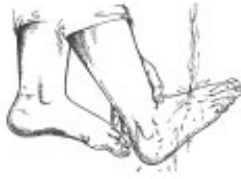
പിന്നെ തലയും ചെവിയും ഒരുപ്രാവശ്യം തടവുക. അതായത് രണ്ട് കൈപ്പടങ്ങളും വെള്ളം നനച്ച് ആദ്യം തലയുടെ മുൻവശത്തുനിന്ന് പിൻവശത്തേക്ക് പിരടിവരെ തടവുകയും അനന്തരം കൈരണ്ടും മുൻവശത്തേക്കുതന്നെ തിരിച്ചുതടവുകയും ചെയ്യുക.

തുടർന്ന് പെരുവിരലും ചുണ്ടുവിരലുംകൊണ്ട് രണ്ട് ചെവികളും തടവുക.

അതുകഴിഞ്ഞ് ആദ്യം വലത്തെ കാലും അതിന്നുശേഷം ഇടത്തേക്കാലും നരിയാണിവരെ മുമ്മുന്നു പ്രാവശ്യം കഴുകുക.

ഈ ക്രമം തെറ്റിക്കാതെയായിരിക്കണം ഇതെല്ലാം ചെയ്യേണ്ടത്.

കാലിൽ കാലുറ ധരിക്കുന്നപക്ഷം, അത് വുസു ചെയ്തതിനു ശേഷമാണ് ധരിക്കുന്നതെങ്കിൽ വീണ്ടും വുസു ചെയ്യുമ്പോൾ അതിന്റെ മുകളിൽ തടവിയാൽമതി. കൈവിരലുകൾ വെള്ളം നനച്ച് കാലിന്റെ വിരലുകൾ മുതൽ കണങ്കാൽവരെ മേല്പോട്ട് തടവുക. വുസു ചെയ്തത് മുതൽ 24 മണിക്കൂർവരെ ഇങ്ങനെ ചെയ്യാവുന്നതാണ്. യാത്രക്കാർക്ക് മൂന്നുദിവസംവരെ ഇത് അനുവദനീയമത്രേ. അതിനുശേഷം വുസു ചെയ്യുമ്പോൾ കാലുറ അഴിച്ചുമാറ്റി വീണ്ടും കാൽ കഴുകേണ്ടതാണ്. മൂന്നു വിരലുകൾ പുറത്ത് കാണത്തക്ക വിധം കാലുറ കീറിയതാണെങ്കിൽ അത് അഴിച്ച് കാല് കഴുകുക തന്നെ വേണം. അവയവങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരുഭാഗം നനഞ്ഞാൽ ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടാകുമെന്നു കാണുന്നപക്ഷം അവിടെയും തടവിയാൽ മതി. കഴുകുന്ന അവയവങ്ങൾ മുമ്മുന്നു പ്രാവശ്യം കഴുകുന്നത് സുന്നത്താകുന്നു. ഒരു പ്രാവശ്യം കഴുകൽ നിർബന്ധമാണ്.

വുസുവിന്റെ ദുആ

വുസു ചെയ്തശേഷം ശഹാദത്ത് കലിമയും വുസുവിന്റെ ദുആയും ചൊല്ലുന്നത് സുന്നത്താകുന്നു. അതിപ്രകാരമാണ്:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ

തയമ്മും ചെന്തേണ്ട ക്രമം

വൃത്തിയുള്ള മണ്ണിലോ മണ്ണുള്ള വസ്തുവിലോ സ്ഥലത്തോ രണ്ട് കൈയും അടിച്ചു ആദ്യം മുഖം തടവുക. വീണ്ടും രണ്ട് കൈയും മണ്ണിലടിച്ച് രണ്ട് കൈയും മുട്ടുവരെ തടവുക. രണ്ട് കൈയും ഒരു പ്രാവശ്യം മാത്രം മണ്ണിലടിച്ച് അതുകൊണ്ട് മുഖവും കൈപ്പടവും തടവിയ്യാലും മതിയാകുന്നതാണ്.

തയമ്മും, വുസുവിന് പകരമാകുന്നു. വെള്ളം കിട്ടിയാൽ തയമ്മും മുറിഞ്ഞുപോകുന്നതാണ്. കൂടാതെ വുസു മുറിഞ്ഞുപോകുന്ന എല്ലാ സംഗതികളും തയമ്മുമിന്നും ബാധകമാകുന്നു. മണ്ണിനു പുറമെ മണൽ, ചുണ്ണാമ്പ് മുതലായവകൊണ്ടും തയമ്മും ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

വസ്ത്ര ശുദ്ധി

വസ്ത്രത്തിൽ മൂത്രത്തിന്റെ ചെറുകണികപോലും പറ്റാൻ പാടില്ല. മറ്റുതരത്തിലുള്ള അഴുക്കുകളും അതിൽ ഉണ്ടാകരുത്. മലിനവസ്തുക്കൾ വസ്ത്രത്തിൽ പറ്റിയാൽ ആ വസ്ത്രം വെള്ളം കൊണ്ട് കഴുകി വൃത്തിയാക്കണം. വസ്ത്രം കഴുകി വൃത്തിയാക്കാൻ സാധിക്കാതെ വന്നാൽ അതേവസ്ത്രം ധരിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ നമസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്. ഇനി വസ്ത്രംതന്നെ ഇല്ലാതെ വന്നാൽ ഇരുന്ന് നമസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്. സൂജൂദും റുകൂഉം ആംഗ്യംമൂലം ചെയ്യുകയും വേണം.

സ്ഥല ശുദ്ധി

നമസ്കരിക്കുന്ന സ്ഥലവും വൃത്തിയുള്ളതായിരിക്കേണ്ടതാണ്. നിലം വൃത്തികേടായതിനുശേഷം അത് വെയിൽകൊണ്ട് ഉണങ്ങുകയും വൃത്തികേടിന്റെ അടയാളങ്ങൾ ഇല്ലാതാവുകയും ചെയ്താൽ പിന്നെ അവിടെ നമസ്കരിക്കുന്നതിന് വിരോധമില്ല. കുള്ളിമുറി, ശ്മശാനം, ചാണകസ്ഥലം, അറവുസ്ഥലം, പെരുവഴി, കഷ്ബയുടെ മുകൾഭാഗം എന്നിവിടങ്ങളിൽ നമസ്കരിക്കുന്നത് അനുവദനീയമല്ല.

വിബ്ബല

നമസ്കാരത്തിൽ വിബ്ബല (കഷ്ബ)യെ അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടതാണ്. ശത്രുഭയമോ ആപൽശങ്കയോ ഉണ്ടാകുമ്പോൾ സൗകര്യമ

നുസരിച്ച് ഏതുഭാഗത്തേക്കും തിരിഞ്ഞു നമസ്കരിക്കാവുന്നതാണ്. അപ്രകാരംതന്നെ യാത്രാവസരത്തിലോ രാത്രിയുടെ അന്ധകാരത്തിലോ ദിക്ക് മനസ്സിലാകാത്തപക്ഷം ഏതാണ്ട് വിബ്ലയെന്ന് തോന്നുന്ന ഭാഗത്തെ അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടതാണ്. നമസ്കാരാനന്തരം ആ നിഗമനം തെറ്റാണെന്ന് കണ്ടാൽ വീണ്ടും നമസ്കരിക്കേണ്ടതില്ല. നമസ്കാരമധ്യേ വിബ്ല മറ്റൊരു ഭാഗത്താണെന്ന് മനസ്സിലാകുന്നപക്ഷം നമസ്കാരത്തിൽത്തന്നെ ആ ഭാഗത്തേക്ക് തിരിഞ്ഞു നില്ക്കേണ്ടതാണ്.

നഗ്നത മറക്കൽ

പുരുഷന്മാർ:- നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ തങ്ങളുടെ പൊക്കിൾ മുതൽ കാൽമുട്ടുകളുൾപ്പെടെയുള്ള ഭാഗം വസ്ത്രംകൊണ്ട് മറയ്ക്കുന്നത് നിർബന്ധമാണ്. ചുമലുകൾ നഗ്നമായിരിക്കുന്നത് ‘മക്റൂഹ്’ (വെറുക്കപ്പെട്ടത്) ആകുന്നു.

സ്ത്രീകൾ:- വീട്ടിലാണെങ്കിലും പള്ളിയിലാണെങ്കിലും മുഖവും കൈപ്പടവും പാദവുമൊഴിച്ച് ശരീരം മുഴുവൻ മറയ്ക്കേണ്ടത് ഒഴിച്ചുകൂടാത്ത കാര്യമാകുന്നു. മറക്കേണ്ട ഭാഗം നാലിലൊന്ന് നഗ്നമായിപ്പോയാൽ നമസ്കാരം ശരിയാവുകയില്ല.

ബാക്കും ഇഖാമത്തും

നമസ്കാരത്തിന് സമയമാകുമ്പോൾ പള്ളിയിൽവെച്ച് അഞ്ചുനേരവും ഉച്ചത്തിൽ ബാക്ക് വിളിക്കുന്നത് സുന്നത്താകുന്നു. ബാക്ക് വിളിക്കുന്ന ആൾ വിബ്ലയുടെ നേരെ തിരിഞ്ഞു ഇമാമ് നില്ക്കുന്ന സ്ഥലത്തിന്റെ പിന്നിലോ സ്വഫ്ഫിന്റെ വലതുഭാഗത്തോനിന്ന് രണ്ട് ചെവിയിലും വിരലുകൾ വെച്ചുകൊണ്ടായിരിക്കണം ബാക്ക് വിളിക്കേണ്ടത്. ബാക്ക് ഇപ്രകാരമാണ്:-

☆ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ☆ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ

☆ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ☆ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

☆ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ☆ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

☆ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ ☆ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

☆ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ ☆ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ

☆ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ☆ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

☆ اللَّهُ أَكْبَرُ അല്ലാഹു ഏറ്റവും വലിയവനാകുന്നു അതാണ് സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ആരാധനയ്ക്കർഹൻ ഇല്ലെന്ന് അല്ലാഹുവല്ലാതെ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂലാണെന്ന് حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ വരിക നമസ്കാരത്തിനായി حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ വിജയത്തിനായി

അർഥം:- (ആവർത്തനങ്ങൾ വിട്ടുകൊണ്ട്) “അല്ലാഹു ഏറ്റവും

വലിയവനാകുന്നു. ആരാധനക്കർഹൻ അല്ലാഹുവല്ലാതെ മറ്റാരുമില്ലെന്ന് ഞാൻ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. മുഹമ്മദ്^(സ) അല്ലാഹുവിന്റെ തിരുദൂതനാണെന്ന് ഞാൻ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. നമസ്കാരത്തിന് വരിക. വിജയത്തിനായി വരിക. അല്ലാഹു ഏറ്റവും വലിയവനാകുന്നു. ആരാധനക്കർഹൻ അല്ലാഹുവല്ലാതെ മറ്റാരുമില്ല.”

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ എന്നു പറയുമ്പോൾ വലത്തുഭാഗത്തേക്കും حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ എന്നു പറയുമ്പോൾ ഇടത്തുഭാഗത്തേക്കും ശരീരം തിരിയാത്തനിലയിൽ മുഖം തിരിക്കേണ്ടതാണ്. സുബ്ഹി ബാങ്കിൽ ‘ഹയ്യ അലൽ ഫലാഹ്’ എന്ന് രണ്ടുതവണ പറഞ്ഞതിനുശേഷം الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ (നമസ്കാരം നിദ്രയേക്കാൾ ഉത്തമമാകുന്നു) എന്ന് രണ്ടുതവണ പറയേണ്ടതാണ്.

الصَّلَاةُ നമസ്കാരം خَيْرٌ ഉത്തമമാകുന്നു مِنَ النَّوْمِ ഉറക്കത്തേക്കാൾ

കേൾക്കുന്നവർ صَدَقْتَ وَبَرَّرْتَ നീ സത്യം പറഞ്ഞ്, പുണ്യം ചെയ്തു എന്നു പറയേണ്ടതാണ്. ബാങ്കുവിളിക്കുന്ന ആൾക്കും വുസു വേണം. ബാങ്ക് വിളിക്കുമ്പോൾ അതേ വചനങ്ങൾ കേൾക്കുന്ന ആളും പതുക്കെ ഏറ്റുപറയണം. എന്നാൽ, ‘ഹയ്യ അലസ്സലാഹ്’ ‘ഹയ്യ അലൽഫലാഹ്’ എന്ന് കേൾക്കുമ്പോൾ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَظِيمِ എന്നാണ് പറയേണ്ടത്.

لا حَوْلَ കഴിവൊന്നുമില്ല وَلَا قُوَّةَ ശക്തിയുമില്ല إِلَّا بِاللَّهِ അല്ലാഹുവിനല്ലാതെ الْعَظِيمِ മഹത്വമുടയവനായ

അർഥം:- തിന്മ വർജ്ജിക്കാനും നന്മയാർജ്ജിക്കാനുമുള്ള കഴിവും ശക്തിയും അല്ലാഹുവിനല്ലാതെയില്ല.

ബാങ്കുവിളിക്കുന്നയാൾക്ക് അറബിയിൽ ‘മുഅദിൻ’ എന്നു പറയുന്നു.

ബാങ്കിന്റെ ദൂആ

ബാങ്കിനുശേഷം ബാങ്കുവിളിച്ച ആളും അത് കേട്ടയാളും താഴെ

പറയുന്ന ദുആ ചൊല്ലേണ്ടതാണ്.

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ
 الْقَائِمَةِ اِتِّ مُحَمَّدًا الْوَسِيْلَةَ وَالْفَضِيْلَةَ
 وَالدَّرَجَةَ الرَّفِيْعَةَ وَاَبْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُوْدًا
 الَّذِي وَعَدْتَهُ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادِ

اللَّهُمَّ അല്ലാഹുവേ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ തുടമസ്ഥനായുള്ള ഈ വിളിയുടെ തَّامَّةِ പരിപൂർണ്ണമായ وَالصَّلَاةِ നമസ്കാരത്തിന്റേയും الْقَائِمَةِ അനുഷ്ഠിക്കാൻ പോകുന്ന مُحَمَّدًا മുഹമ്മദ്(സ) ന് നൽകേണമേ وَالْفَضِيْلَةَ ഫജീലത്തും وَالدَّرَجَةَ പദവിയും وَالرَّفِيْعَةَ ഉന്നതമായ അദ്ദേഹത്തെ നിയോഗിക്കേണമേ مَقَامًا സ്ഥാനത്ത് مَحْمُوْدًا സ്തുത്യർഹമായ الَّذِي യാതൊന്ന് وَعَدْتَهُ നീ അദ്ദേഹത്തോട് വാഗ്ദാനം ചെയ്ത اِنَّكَ നിശ്ചയം നീ لَا تُخْلِفُ ലംഘിക്കുന്ന തല്ല الْمِيْعَادِ വാഗ്ദത്തം.

അർത്ഥം:- അല്ലാഹുവേ, ഈ പരിപൂർണ്ണമായ വിളിയുടേയും അനുഷ്ഠിക്കാൻ പോകുന്ന നമസ്കാരത്തിന്റേയും തുടമസ്ഥനായുള്ളവനേ, മുഹമ്മദ്(സ)ന് ‘വസീലത്ത് ഫസീലത്ത്’ എന്നീ മഹൽ സ്ഥാനങ്ങളും ഉന്നതപദവിയും നൽകേണമേ, നീ വാഗ്ദാനം ചെയ്തിട്ടുള്ള സ്തുത്യർഹമായ സ്ഥാനത്ത് അദ്ദേഹത്തെ നിയോഗിക്കേണമേ. നീ വാഗ്ദത്തം ലംഘിക്കുന്നതല്ല.

ഇഖ്ബാമത്ത്

നമസ്കാരം തുടങ്ങാറായി എന്ന് അറിയിക്കുന്ന വിളിക്കാണ് ‘ഇഖ്ബാമത്ത്’ എന്ന് പറയുന്നത്. ഇമാം നമസ്കാരസ്ഥലത്ത് വന്നുനി

നാൽ ആളുകൾ അണികൾ നേരെയൊക്കെ നില്ക്കേണ്ടതാണ്. അത് നമസ്കാരത്തിന്റെ പരിപൂർണ്ണതക്ക് ആവശ്യമത്രെ. തിരുനബി^(സ) സഹഫുകൾ (അണികൾ) ശരിപ്പെടുത്തുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച് വളരെ നിഷ്കർഷിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അണികൾ ശരിപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞാൽ ബാക്കുവിളിച്ച ആൾ ഇമാമിനു നേരെ പിന്നിലോ സഹഫിന്റെ വലതുഭാഗത്തോ നിന്നുതന്നെയാണ് ഇഖാമത്ത് കൊടുക്കേണ്ടത്. ബാക്കുവിളിച്ച ആളുടെ അനുവാദത്തോടെ മറ്റൊരാൾ ഇഖാമത്ത് കൊടുക്കുന്നതിന് വിരോധമില്ല.

ഇഖാമത്ത് താഴെ പറയുന്നപ്രകാരമാണ്.

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ☆ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ☆
 أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ☆ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ ☆
 حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ ☆ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ ☆
 قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ ☆ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ☆ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ☆

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ (നമസ്കാരത്തിനു നിന്നു കഴിഞ്ഞു) എന്ന് കേൾക്കുമ്പോൾ **أَقَامَهَا اللَّهُ وَأَدَامَهَا** (അല്ലാഹു ഇതിനെ എന്നെന്നും നിലനിറുത്തുകയും സ്ഥിരപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യട്ടെ) എന്നു പറയേണ്ടതാണ്.

قَدْ قَامَتِ തുടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞു   **الصَّلَاةُ** നമസ്കാരം

നമസ്കാര സമയങ്ങൾ

നിർബന്ധനമസ്കാരം അഞ്ചുനേരമാകുന്നു. അവ താഴെ പറയുന്നവയാണ്.

സുബ്ഹി, ഉഹ്ദർ, അസ്ർ, മഗ്രിബ്, ഇശാഅ്

ഫർസു നമസ്കാരങ്ങളിൽ ഓരോന്നിനും ഓരോ സമയം നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അതിന് മുമ്പേ അത് നിർവഹിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല. നിശ്ചിത സമയം അവസാനിക്കുന്നതുവരെ അത് പിന്തിക്കാനും പാടില്ല.

1. ഫജ്ദ് (സുബ്ഹ്):- പ്രഭാതം മുതൽ സൂര്യോദയംവരെ.

2. സുഹ്ദ്:- സൂര്യൻ മധ്യാഹ്നത്തിൽനിന്ന് തെറ്റിയതു മുതൽ ഓരോ വസ്തുവിന്റെയും നിഴൽ അതിന്റെ അളവിൽ ആകുന്നതുവരെ. ഇത് സൂര്യൻ മധ്യാഹ്നത്തിൽ എത്തുമ്പോഴുണ്ടാകുന്ന നിഴലിന് പുറമെയാണ്.

3. അസ്ദ്:- സുഹ്ദ് സമയാവസാനം മുതൽ സൂര്യന് മഞ്ഞ നിറം ഉണ്ടാകുന്നതുവരെ.

4. മഗ്രിബ്:- സൂര്യാസ്തമയം മുതൽ പടിഞ്ഞാറൻ ചക്രവാളത്തിലെ കടുംചെമപ്പ് നീങ്ങുന്നതുവരെ.

5. ഇശാഅ്:- പ്രസ്തുത കടുംചെമപ്പ് നീങ്ങിയതു മുതൽ അർധരാത്രിവരെ.

ഉറക്കം നിമിത്തമോ മറന്നിട്ടോ നമസ്കാരം നിർവഹിക്കാൻ സാധ്യമല്ലാതെ വരുന്നതായാൽ ഉണർന്നുടനെ അല്ലെങ്കിൽ ഓർമ വന്നുടനെ നമസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്.

നമസ്കാരം വിരോധിക്കപ്പെട്ട സമയങ്ങൾ

സൂര്യൻ ഉദിക്കുമ്പോഴും അസ്തമിക്കുമ്പോഴും സൂര്യൻ മദ്ധ്യാഹ്നത്തിൽ എത്തുമ്പോഴും (അല്പം പടിഞ്ഞാറുഭാഗത്ത് നീങ്ങുന്നതിന് മുമ്പേ) നമസ്കരിക്കുന്നത് വിരോധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അപ്രകാരംതന്നെ അസ്ദ് നമസ്കാരത്തിനുശേഷം സൂര്യാസ്തമയം വരേയും സുബ്ഹി നമസ്കാരത്തിന് ശേഷം സൂര്യോദയം വരേയും നമസ്കരിക്കാവതല്ല.

നമസ്കാരത്തിന്റെ റക്അത്തുകൾ

ഫർസ് നമസ്കാരങ്ങൾ:- സുബ്ഹ് 2. സുഹ്ദ് 4. അസ്ദ് 4. മഗ്രിബ് 3. ഇശാഅ് 4.

സൂന്നത്ത് നമസ്കാരങ്ങൾ:- സുബ്ഹി നമസ്കാരത്തിന് മുമ്പേ രണ്ട് റക്അത്ത്. സുഹ്റ നമസ്കാരത്തിന് മുമ്പേ രണ്ടോ നാലോ റക്അത്ത് ശേഷവും രണ്ട് റക്അത്ത്. മഗ്റിബ് നമസ്കാരത്തിനു ശേഷം രണ്ട് റക്അത്ത് ഇശാഅ് നമസ്കാരത്തിനുശേഷം രണ്ട് റക്അത്ത്. അസ്ർ നമസ്കാരത്തിന് മുമ്പോ പിമ്പോ സൂന്നത്തുകളില്ല.

ഇശാഉം അതിന്റെ സൂന്നത്തും നമസ്കരിച്ചതിനുശേഷം മൂന്ന് റക്അത്ത് വിത്ർ നമസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്. എന്നാൽ, തഹജ്ജുദ് നമസ്കരിക്കുന്നവർക്ക് വിത്ർ നമസ്കാരം തഹജ്ജുദിനു ശേഷമാണ് ഉത്തമം.

നമസ്കാര ക്രമം

നമസ്കരിക്കാൻ ഒരുങ്ങിയാൽ കഅ്ബയെ അഭിമുഖീകരിച്ചു നിന്ന് 'അല്ലാഹു അക്ബർ' (തക്ബീറത്തുൽ ഇഹ്റാം) എന്ന് ചൊല്ലിക്കൊണ്ട് രണ്ട് കൈപ്പടങ്ങളും വിരലുകൾ ചെവികൾക്കുനേരെ ആകുമാറ്, ഉയർത്തുകയും പിന്നീട് അവ താഴ്ത്തി വലത്തെകൈ ഇടത്തെകൈയുടെ മേലേയായി നെഞ്ചിനും പൊക്കിളിനുമിടയിൽ വെക്കുകയും ചെയ്യുക.

അനന്തരം പ്രാരംഭ പ്രാർഥനയായ വജ്ജഹ്ത്തു ഓതുക.

وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلدِّى فَطَرَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

ഞാൻ തിരിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്റെ മുഖത്തെ സൃഷ്ടിച്ചവനിലേക്ക് (അല്ലാഹുവിലേക്ക്) **السَّمَوَاتِ** ആകാശങ്ങളെയും **وَالْأَرْضِ** ഭൂമിയെയും **حَنِيفًا** ഏകദൈവ വിശ്വാസിയായിക്കൊണ്ട് **وَمَا أَنَا** ഞാൻ അല്ല **مِنَ الْمُشْرِكِينَ** ബഹുദൈവ വിശ്വാസികളിൽപ്പെട്ടവൻ

അർഥം:- ആകാശങ്ങളെയും ഭൂമിയെയും സൃഷ്ടിച്ച അല്ലാഹുവി
ലേക്ക് ഏകദൈവ വിശ്വാസിയായിക്കൊണ്ട് ഞാൻ എന്റെ മുഖത്തെ
തിരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞാൻ ബഹുദൈവ വിശ്വാസികളിൽപ്പെട്ടവനല്ല.

സ്തുതിവചനം

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ
اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

اللَّهُمَّ ഞാൻ നിന്റെ പരിശുദ്ധിയെ വാഴ്ത്തുന്നു
അല്ലാഹുവേ **وَبِحَمْدِكَ** നിന്നെ സ്തുതിക്കുന്നതോടൊപ്പം
وَتَعَالَى അനുഗൃഹീതമാകുന്നു **اسْمُكَ** നിന്റെ നാമം
അത്യുന്നതമാകുന്നു **جَدُّكَ** നിന്റെ മഹത്വം **وَلَا إِلَهَ** ആരാ
ധനക്കർഹനാരുമില്ല **غَيْرُكَ** നീയല്ലാതെ.

അർഥം:- “അല്ലാഹുവേ നിന്നെ സ്തുതിക്കുന്നതോടൊപ്പം
നിന്റെ പരിശുദ്ധിയെ ഞാൻ വാഴ്ത്തുന്നു. നിന്റെ നാമം അനുഗൃഹീ
തമാകുന്നു. നിന്റെ മഹത്വം അത്യുന്നതമാകുന്നു. നീയല്ലാതെ ആരാ
ധനയ്ക്കർഹൻ മറ്റാരുമില്ല.”

توسرین **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ**

اللَّهُ അല്ലാഹുവിനോട്
أَعُوذُ ഞാൻ രക്ഷതേടുന്നു **مِنَ الشَّيْطَانِ** ശയ്യാനിൽനിന്ന് **الرَّجِيمِ** ശപിക്കപ്പെട്ട

ശപിക്കപ്പെട്ട പിശാചിന്റെ ഉപദ്രവത്തിൽനിന്ന് അല്ലാഹുവിനോട്
ഞാൻ രക്ഷ തേടുന്നു എന്ന് ചൊല്ലി സുറത്തുൽ ഫാത്തിഹ ഓതു
ക. അതിപ്രകാരമാണ്.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ②

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ③

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ④

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ⑤

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ⑥

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ⑦

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ⑧ ⑨

അല്ലാഹുവിന്റെ നാമത്തിൽ പരമകാരുണികൻ കരുണാമയൻ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** എല്ലാ സതുതിയും **اللَّهُ** അല്ലാഹുവിനാകുന്നു **رَبِّ** പരിപാലകൻ **الْعَالَمِينَ** സർവ്വലോകത്തിന്റേയും **الرَّحْمَنِ** പരമകാരുണികൻ **الرَّحِيمِ** കരുണാമയൻ **مَلِكِ** അധികാരി **يَوْمِ** നാളിന്റെ **الدِّينِ** രക്ഷാശിക്ഷ **إِيَّاكَ** നിന്നെമാത്രം **نَعْبُدُ** ഞങ്ങൾ ആരാധിക്കുന്നു **وَإِيَّاكَ** നിന്നോടുമാത്രം **نَسْتَعِينُ** ഞങ്ങൾ സഹായം അപേക്ഷിക്കുന്നു **إِهْدِنَا** നീ ഞങ്ങളെ നടത്തേണമേ **الصِّرَاطَ** മാർഗത്തിൽ **الْمُسْتَقِيمَ** ചൊവ്വായ **صِرَاطَ** മാർഗം **الَّذِينَ** യാതൊരുവരുടെ **أَنْعَمْتَ** നീ അനുഗ്രഹിച്ചു **عَلَيْهِمْ** അവരുടെ **غَيْرِ** അല്ല **الْمَغْضُوبِ** കോപിക്കപ്പെട്ട **عَلَيْهِمْ** അവരുടെ **وَالضَّالِّينَ** വഴിപിഴച്ചവരുടേയുംമല്ല.

അർഥം:- “പരമകാരുണികനും കരുണാമയനുമായ അല്ലാഹുവിന്റെ നാമത്തിൽ ഞാൻ ആരംഭിക്കുന്നു. എല്ലാ സ്തുതിയും സർവ്വലോക പരിപാലകനായ അല്ലാഹുവിന്നാകുന്നു. പരമകാരുണികനും കരുണാമയനും. രക്ഷാശിക്ഷയുടെ നാളിന്റെ അധികാരി. നിന്നെ മാത്രം ഞങ്ങൾ ആരാധിക്കുകയും നിന്നോടുമാത്രം ഞങ്ങൾ സഹായത്തിന്നപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നീ ഞങ്ങളെ ചൊവ്വായ മാർഗ്ഗത്തിൽ നടത്തേണമേ. (അതായത്) നീ അനുഗ്രഹിച്ചവരുടെ മാർഗ്ഗത്തിൽ; കോപിക്കപ്പെട്ടവരുടേയോ വഴിപിഴച്ചവരുടേയോ മാർഗ്ഗത്തിൽല്ല.”

സുറത്തുൽ ഫാത്തിഹ ഓതിയതിനുശേഷം ‘ആമീൻ’ (ഈ പ്രാർഥന സ്വീകരിക്കേണമേ) എന്ന് ചൊല്ലുക. അനന്തരം ഖുർആനിലെ ഏതെങ്കിലും സുറത്തോ അല്ലെങ്കിൽ ഏതാനും ആയത്തുകളോ ഓതുക. പിന്നെ ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്ന് ചൊല്ലിക്കൊണ്ട് റുകൂഅ് ചെയ്യുക. രണ്ട് കൈകളും കാലിന്റെ മുട്ടുകളിൽ എത്തുവോളം കുനിഞ്ഞ് വിരലുകൾ വിടർത്തി മുട്ടിൽവെച്ചുകൊണ്ട് കുനിഞ്ഞുനില്ക്കുന്നതിനാണ് ‘റുകൂഅ്’ എന്നു പറയുന്നത്.

റുകൂഇൽ

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ

سُبْحَانَ പരിശുദ്ധിയെ വാഴ്ത്തുന്നു رَبِّيَ എന്റെ രക്ഷിതാവിന്റെ الْعَظِيمِ മഹത്ത്വമുടയവനായ

അർഥം:- മഹത്ത്വമുടയവനായ എന്റെ രക്ഷിതാവിന്റെ പരിശു

ദ്ധിയെ ഞാൻ വാഴ്ത്തുന്നു) എന്ന് മൂന്നുപ്രാവശ്യമോ അല്ലെങ്കിൽ അതിലധികം ഒറ്റ എണ്ണങ്ങളായോ ചൊല്ലുക. പിന്നെ **سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ**

سَمِعَ اللَّهُ അല്ലാഹു കേൾക്കുമറാകട്ടെ **لِمَنْ** യാതൊരുവൻ **حَمِدَهُ** അവനെ സ്തുതിച്ചു.

അർത്ഥം:- അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിച്ചവന്റെ സ്തുതി അവൻ കേൾക്കുമറാകട്ടെ എന്ന് ചൊല്ലിക്കൊണ്ട് റുകൂഇൽനിന്ന് നിവർന്നു നില്ക്കുക.

ചിത്രത്തിൽ കാണുന്നതുപോലെ ഇങ്ങനെ റുകൂഇൽനിന്ന് നിവർന്ന് നേരെ നിൽക്കുന്നതിന് 'ഇഅ്തിദാൽ' എന്ന് പറയുന്നു.

ഇഅ്തിദാലിൽ

رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ

رَبَّنَا ഞങ്ങളുടെ നാഥാ **وَلَكَ** നിനക്കാകുന്നു **الْحَمْدُ** സർവസ്തുതിയും **طَيِّبًا** പരിശുദ്ധമായ **كَثِيرًا** അധികമായ **حَمْدًا** **مُبَارَكًا** അനുഗൃഹീതമായ **فِيهِ** അതിൽ

അർഥം:- ഞങ്ങളുടെ നാഥാ, ഏറ്റവും പരിശുദ്ധവും അനുഗൃഹീതവുമായ എല്ലാ സ്തുതിയും നിനക്കൊക്കുന്നു. എന്ന് ചൊല്ലുക. പിന്നെ 'അല്ലാഹു അക്ബർ' എന്ന് ചൊല്ലിക്കൊണ്ട് സുജൂദ് (സാഷ്ടാംഗം) ചെയ്യുക.

ചിത്രത്തിൽ കാണുന്നതുപോലെ സുജൂദ് ചെയ്യുമ്പോൾ ആദ്യം കാൽമുട്ടുകളും പിന്നീട് രണ്ട് കൈപ്പടങ്ങളും നെറ്റിയും മുക്കും നിലത്ത് പതിയേണ്ടതാണ്. പാദം രണ്ടും നിലത്ത് കുത്തിവെക്കുകയും അവയുടെ വിരലുകൾ വിബ്ലയുടെനേരെ ആയിരിക്കുകയും വേണം. തല, രണ്ട് കൈയ്ക്കിടയിലും രണ്ട് കൈയും പാർശ്വങ്ങളിൽനിന്ന് വേറിട്ടും ഇരിക്കേണ്ടതാണ്.

സുജൂദിൽ **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى**

سُبْحَانَ رَبِّيَ എന്റെ രക്ഷിതാവിന്റെ **الْأَعْلَى** അത്യുന്നതനായ.

അർഥം:- അത്യുന്നതനായ എന്റെ രക്ഷിതാവിന്റെ പരിശുദ്ധിയെ ഞാൻ വാഴ്ത്തുന്നു. ഇത് മൂന്ന് പ്രാവശ്യമോ അല്ലെങ്കിൽ അതിലധികം ഒറ്റ എണ്ണങ്ങളായോ ചൊല്ലുക. അതിനുപുറമെ വേറെ വല്ല ദുആയും ചെയ്യാനാഗ്രഹിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അത് അറബിഭാഷയിലോ സ്വന്തം ഭാഷയിലോ ചെയ്യാവുന്നതാണ്. റുകൂഇലും സുജൂദിലും ഖുർആനിലെ ആയത്തുകൾ ഓതാൻ പാടുള്ളതല്ല. കാരണം ദൈവികവചനം മഹത്വത്തെ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. റുകൂഉം സുജൂദും മനുഷ്യന്റെ താഴ്മയെയാണ് കാണിക്കുന്നത്. സുജൂദിൽനിന്ന്, അല്ലാഹു അക്ബർ എന്ന് ചൊല്ലിക്കൊണ്ട് തലയുയർത്തി രണ്ടുകൈയും മുട്ടിന്മേൽവെച്ച നിലയിൽ ഇരിക്കുക. ഇതിന് 'ഖഅദ്' ഇടയിലിരുത്തം

എന്നു പറയുന്നു; താഴെ കാണുന്നതുപോലെ.

അനന്തരം ഈ ദുആ ചൊല്ലുക.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَارْحَمْنِيْ وَاهْدِنِيْ
وَاعْفِنِيْ وَاجْبُرْنِيْ وَارْزُقْنِيْ وَارْفَعْنِيْ

اللَّهُمَّ അല്ലാഹുവേ اغْفِرْ لِيْ നീ എനിക്കു പൊറുത്തുതരേണമേ
وَارْحَمْنِيْ എന്നോട് കരുണ കാണിക്കേണമേ وَاهْدِنِيْ നീ എന്നെ
നേർമാർഗത്തിൽ നടത്തേണമേ وَاعْفِنِيْ എനിക്ക് സൗഖ്യം നൽ
കേണമേ وَاجْبُرْنِيْ എന്റെ ന്യൂനതകളെ പരിഹരിച്ചു തരേണമേ
وَارْزُقْنِيْ എനിക്കു ആഹാരം നൽകേണമേ وَارْفَعْنِيْ എന്നെ ഉയർ
ത്തേണമേ

അർത്ഥം:- അല്ലാഹുവേ, നീ എനിക്ക് പൊറുത്തുതരേണമേ, എന്നോട്
കരുണ കാണിക്കേണമേ, എന്നെ നേർമാർഗത്തിൽ നടത്തേണമേ,
എനിക്ക് സൗഖ്യം നൽകേണമേ, എന്റെ ന്യൂനതകളെ പരിഹരിക്കേ
ണമേ, എനിക്ക് ആഹാരം നൽകേണമേ, എന്നെ ഉയർത്തേണമേ.

തുടർന്ന് ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്ന് ചൊല്ലിക്കൊണ്ട് വീണ്ടും
സുജൂദ് ചെയ്യുക. അതിലും ആദ്യത്തെ സുജൂദിൽ ചൊല്ലിയതു
പോലെ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى എന്ന് മൂന്നോ അതിൽ കൂടുതൽ ഒറ്റ

എണ്ണങ്ങളായോ ചൊല്ലുക. പിന്നെ ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്ന് ചൊല്ലിക്കൊണ്ട് എഴുന്നേറ്റു നില്ക്കുക. അനന്തരം ‘സ്തുതിവചന’വും, ‘അഊദ്’വും ഒഴിച്ച് മറ്റൊന്നും ഒന്നാമത്തെ രക്തത്തിൽ ചൊല്ലിയതുപോലെ ചൊല്ലിയശേഷം റുക്നം, ഇഅ്തിദാലും, രണ്ട് സുജൂദും നിർവഹിക്കുക. ഇപ്രാവശ്യം രണ്ടാമത്തെ സുജൂദിനു ശേഷം അവിടത്തന്നെ ഇരിക്കുകയും രണ്ട് കൈയും കാല്മുട്ടുകളിൽ വെക്കുകയും ചെയ്യുക. കൈവിരലുകൾ നിവർത്തി വിബ്ലയുടെനേരെ വെക്കേണ്ടതാണ്. വലത്തെ കാല്വിരലുകൾ വിബ്ലയുടെനേരെ വരത്തക്കവണ്ണം കുത്തിവെക്കുകയും ഇടത്തെകാൽ കിടത്തിവെച്ച് അതിന്മേൽ ഇരിക്കുകയും വേണം. ഇതിന് ‘ഇഫ്തിറാശി’ന്റെ ഇരുത്തം എന്നു പറയുന്നു. പിന്നീട് ‘അത്തഹിയ്യാത്തു’ ഓതുക. അതിപ്രകാരമാണ്:

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ
 عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ
 السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

എല്ലാ കാണിക്കുകളും **لِلَّهِ** അല്ലാഹുവിനാകുന്നു **وَالصَّلَاةُ** എല്ലാ പ്രാർത്ഥനകളും **وَالطَّيِّبَاتُ** എല്ലാ പരിശുദ്ധകർമ്മങ്ങളും **السَّلَامُ** രക്ഷയും സമാധാനവുമുണ്ടാവട്ടെ **عَلَيْكَ** അങ്ങേയ്ക്ക് **أَيُّهَا النَّبِيُّ** അല്ലയോ നബിയേ **وَرَحْمَةُ اللَّهِ** അല്ലാഹുവിന്റെ കാരുണ്യവും **وَبَرَكَاتُهُ** അവന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങളും **السَّلَامُ** രക്ഷയും സമാധാനവും **عَلَيْنَا** ഞങ്ങളുടെമേൽ **وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ** അല്ലാഹുവിന്റെ ദാസരുടെമേലും **الصَّالِحِينَ** സജ്ജനങ്ങളായ **أَشْهَدُ** ഞാൻ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു **أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** ആരാധനക്കർഹ

നാരുമില്ലെന്ന് **إِلَّا اللَّهُ** അല്ലാഹുവല്ലാതെ **وَأَشْهَدُ** ഞാൻ സാക്ഷ്യം
 വഹിക്കുന്നു **أَنَّ مُحَمَّدًا** നിശ്ചയം മുഹമ്മദ്^(സ) **عَبْدُهُ** അവന്റെ ദാസ
 നാണ് **وَرَسُولُهُ** അവന്റെ റസൂലുമാകുന്നു.

അർഥം:- “എല്ലാ കാണിക്കുകളും എല്ലാ പ്രാർഥനകളും എല്ലാ പരിശുദ്ധകർമ്മങ്ങളും അല്ലാഹുവിനാകുന്നു. നബിയേ, രക്ഷയും സമാധാനവും അല്ലാഹുവിന്റെ കാര്യവും അവന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങളും അങ്ങക്ക് ഉണ്ടാകട്ടെ. രക്ഷയും സമാധാനവും ഞങ്ങൾക്കും അല്ലാഹുവിന്റെ സജ്ജനങ്ങളായ ദാസന്മാർക്കും ഉണ്ടാകട്ടെ. ആരാധനകൾഹൻ അല്ലാഹുവല്ലാതെ മറ്റാരുമില്ലെന്ന് ഞാൻ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. മുഹമ്മദ്^(സ) അല്ലാഹുവിന്റെ ദാസനും ദൂതനുമാണെന്നും ഞാൻ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു.

അത്തഹിയ്യാത്തു ഓതുവോൾ **اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** എന്ന സ്ഥലത്തെത്തിയാൽ വലത്തെ കൈയുടെ ചൂണ്ടുവിരൽ പൊക്കേണ്ടതാണ്. ചിത്രം ശ്രദ്ധിക്കുക.

അത്തഹിയ്യാത്തിനുശേഷം നബിതിരുമേനിയുടെമേൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലേണ്ടതാണ്. അതിപ്രകാരമാണ്.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ
 عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ
 اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ
 عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ أَوْلِيَاءِ هَذَا الْبَيْتِ وَصَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ (su) മുഹമ്മദ് നബി (su) ക്ക് മുഹമ്മദ് (su) ന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും നീ സവിശേഷ കാരൂണ്യം നൽകേണമേ

وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ഇബ്രാഹീം നബിക്ക് عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ഇബ്രാഹീം നബിയുടെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും إِنَّكَ നിശ്ചയമായും നീ حَمِيدٌ സ്മൃതീകപ്പെടുന്നവൻ مَجِيدٌ മഹത്തമമായവൻ.

اللَّهُمَّ بَارِكْ أَوْلِيَاءِ هَذَا الْبَيْتِ وَبَارِكْ أَوْلِيَاءِ هَذَا الْبَيْتِ وَبَارِكْ أَوْلِيَاءِ هَذَا الْبَيْتِ അല്ലാഹുവേ, അളവറ്റ അനുഗ്രഹം നൽകേണമേ

كَمَا بَارَكْتَ نِيَّ اَلْاَنُغْرَഹം നൽകിയതുപോലെ.

അർഥം:- “അല്ലാഹുവേ, മുഹമ്മദ് (su) നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും നീ സവിശേഷകാരൂണ്യം നൽകേണമേ. ഇബ്രാഹീം നബിക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും നീ സവിശേഷകാരൂണ്യം നൽകിയതുപോലെ. തീർച്ചയായും നീ സ്മൃതീകപ്പെടുന്നവനും മഹത്തമമായവനും ആകുന്നു. അല്ലാഹുവേ, മുഹമ്മദ് (su) നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും നീ അളവറ്റ അനുഗ്രഹം നൽകേണമേ. ഇബ്രാഹീം നബിക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും നീ അളവറ്റ അനുഗ്രഹം നൽകിയതുപോലെ. തീർച്ചയായും നീ സ്മൃതീകപ്പെടുന്നവനും മഹത്തമമായവനും ആകുന്നു.”

ഇതിനുശേഷം ഖുർആനിലോ ഹദീസിലോ വന്നിട്ടുള്ള ദുആകളോ അല്ലെങ്കിൽ ഇഷ്ടമുള്ള മറ്റേതെങ്കിലും ദുആകളോ ചൊല്ലുക. ഉദാഹരണം.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

فِي الدُّنْيَا ഞങ്ങളുടെ നാഥാ آتِنَا ഞങ്ങൾക്കു നീ തരേണമേ

ഈ ലോകത്തിൽ حَسَنَةً നന്മ وَفِي الْآخِرَةِ പരലോകത്തിലും

حَسَنَةً നന്മ وَقِنَا ഞങ്ങളെ കാത്തുരക്ഷിക്കേണമേ عَذَابَ

ശിക്ഷയിൽനിന്ന് النَّارِ തീയുടെ.

അർഥം: “ഞങ്ങളുടെ നാഥാ! ഞങ്ങൾക്ക് ഈ ലോകത്ത് നന്മ തരണമേ, പരലോകത്തും നന്മ തരണമേ, ഞങ്ങളെ തീയുടെ ശിക്ഷയിൽനിന്ന് കാത്തുരക്ഷിക്കേണമേ.”

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ
رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابِ

رَبِّ എന്റെ നാഥാ اجْعَلْنِي നീ എന്നെ ആക്കേണമേ مُقِيمَ നില നിറുത്തുന്നവൻ الصَّلَاةِ നമസ്കാരം وَمِنْ ذُرِّيَّتِي എന്റെ സന്താനങ്ങളേയും رَبَّنَا ഞങ്ങളുടെ നാഥാ وَتَقَبَّلْ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യേണമേ دُعَاءِ പ്രാർഥന رَبَّنَا ഞങ്ങളുടെ നാഥാ! اغْفِرْ لِي നീ എന്നിക്ക് പൊറുത്തുതരേണമേ وَلِوَالِدَيَّ എന്റെ മാതാപിതാക്കൾക്കും وَلِلْمُؤْمِنِينَ എല്ലാ സത്യവിശ്വാസികൾക്കും يَوْمَ നാളിൽ يَقُومُ നിറുത്തുന്ന الْحِسَابِ കണക്കെടുപ്പിനായി.

അർഥം:- “എന്റെ നാഥാ, എന്നേയും എന്റെ സന്താനങ്ങളേയും നമസ്കാരത്തെ നിലനിറുത്തുന്നവരാക്കേണമേ, ഞങ്ങളുടെ നാഥാ എന്റെ പ്രാർഥന നീ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യേണമേ. ഞങ്ങളുടെ നാഥാ! എന്നിக்கும் എന്റെ മാതാപിതാക്കൾക്കും എല്ലാ സത്യവിശ്വാസികൾക്കും കണക്കെടുപ്പിനായി നിറുത്തുന്ന നാളിൽ നീ പൊറുത്തുതരേണമേ.”

ദുആക്ക് ശേഷം വലത്തുഭാഗത്തേക്ക് മുഖം തിരിച്ചുകൊണ്ട്

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

എന്ന് ചൊല്ലുക. തുടർന്ന് ഇടത്തുഭാഗത്തേക്ക് മുഖം തിരിച്ചുകൊണ്ട് അസ്സലാമു അലൈക്കും വറഹ്മത്തുല്ലാഹ് എന്ന് വീണ്ടും ചൊല്ലി നമസ്കാരം അവസാനിപ്പിക്കുക.

السَّلَامُ സമാധാനമുണ്ടാവട്ടെ   عَلَيْكُمْ നിങ്ങളുടെമേൽ
 وَرَحْمَةُ اللَّهِ കാരുണ്യവും   اللَّهُ അല്ലാഹുവിന്റെ

അർഥം:- സമാധാനവും അല്ലാഹുവിന്റെ കാരുണ്യവും നിങ്ങളുടെമേലുണ്ടാകട്ടെ.

ഫർസ് നമസ്കാരം മൂന്നോ നാലോ റക്അത്ത് ഉള്ളതാണെങ്കിൽ രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിനുശേഷം അത്തഹിയ്യാത്തു മാത്രം ഓതി എഴുന്നേറ്റുനിന്ന് ബാക്കിയുള്ള ഒന്നോ രണ്ടോ റക്അത്ത് കൂടി നമസ്കരിച്ച് പൂർത്തിയാക്കേണ്ടതാണ്. ഈ മൂന്നാമത്തേയും നാലാമത്തേയും റക്അത്തുകളിൽ സുറത്തുൽ ഫാത്തിഹ മാത്രമേ ഓതേണ്ടതുളളൂ. എന്നാൽ, വിത്ദ് നമസ്കാരത്തിലും സുന്നത്ത് നമസ്കാരങ്ങളിലും മൂന്നാമത്തേയും നാലാമത്തേയും റക്അത്തുകളിലും ഫാത്തിഹായ്ക്ക് ശേഷം ഒരു സുറത്തോ അല്ലെങ്കിൽ ഏതാനും ആയത്തുകളോ ഓതേണ്ടതാണ്.

ഫർസ് നമസ്കാരങ്ങൾക്ക് ശേഷമുള്ള ദുആ

ഫർസ് നമസ്കാരങ്ങളിൽനിന്ന് വിരമിച്ചുടനെ ഇങ്ങനെ പ്രാർഥിക്കേണ്ടതാണ്.

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ
 يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ഇമാമിന്റെ അനുവാദത്തോടെ ബാങ്ക് കൊടുത്തയാൾ ഇഖാമത്ത് കൊടുക്കുക. ഇമാം ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്നു ചൊല്ലി കൈകെട്ടിയാൽ പിന്നിലുള്ളവരും പതുക്കെ ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്നു ചൊല്ലി കൈകെട്ടുക. അനന്തരം ‘നിയ്യത്ത്’ ‘സനാഅ്’ ‘തഅവ്വദ്’ എന്നിവ ഓതുക. ഇമാം സുറത്തുൽ ഫാത്തിഹ ഓതുബോൾ പിന്നിലുള്ളവരും ഇമാമിനോടൊപ്പം സുറത്തുൽ ഫാത്തിഹ പതുക്കെ ഓതുക. ഇമാം ഖുർആൻ ഓതുബോൾ പിന്നിലുള്ളവർ നിശ്ശബ്ദം അത് ശ്രദ്ധിച്ചു കേൾക്കുക. ഇമാം തക്ബീർ ചൊല്ലി റുകൂഇൽ പോയാൽ പിന്നിലുള്ളവരും തക്ബീർ ചൊല്ലി റുകൂഇൽ പോകുകയും **سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ أَدَّاهُ** എന്നു ചൊല്ലുകയും ചെയ്യുക. ഇമാം **رَبَّنَا وَسِعَ كُرْسِيُّكَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسِعَ كُرْسِيُّكَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَكُنَّ عِندَ رَجُلٍ** എന്നു ചൊല്ലി റുകൂഇൽനിന്ന് ഉയർന്നു നേരെ നിന്നാൽ പിന്നിലുള്ളവരും റുകൂഇൽനിന്ന് ഉയർന്ന് നേരെനിന്ന് **رَبَّنَا وَسِعَ كُرْسِيُّكَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسِعَ كُرْسِيُّكَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَكُنَّ عِندَ رَجُلٍ** എന്നു ചൊല്ലുക. ഇമാം തക്ബീർ ചൊല്ലി സുജൂദിലേക്ക് പോയിക്കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നിലുള്ളവരും തക്ബീർ ചൊല്ലി സുജൂദിലേക്ക് പോകുകയും **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى** എന്ന് ചൊല്ലുകയും ചെയ്യുക. ഇമാം തക്ബീർ ചൊല്ലി സുജൂദിൽനിന്ന് എഴുന്നേറ്റിരുന്നാൽ പിന്നിലുള്ളവരും എഴുന്നേറ്റിരുന്ന് ഇടയിലെ ഇരുത്തത്തിൽ ചൊല്ലേണ്ട ദുആ ചൊല്ലുക. ഇപ്രകാരം നമസ്കാരത്തിലെ ബാക്കി ഭാഗവും ഇമാമിനെ തുടർന്നുകൊണ്ട് പൂർത്തിയാക്കുക. ഇമാം സലാം വീട്ടിയാൽ പിന്നിലുള്ളവരും സലാം വീട്ടി നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും വിരമിക്കുക.

നമസ്കാരത്തിൽ മറവി സംഭവിക്കുകയും ഇമാം സഹ്വിന്റെ (മറവിയുടെ) സുജൂദ് ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നതായാൽ പിന്നിലുള്ളവരും സഹ്വിന്റെ സുജൂദ് ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ഇമാം അത് ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ പിന്നിലുള്ളവരും ചെയ്യേണ്ടതില്ല.

ഒരാൾ ജമാഅത്ത് നമസ്കാരത്തിൽ പിന്തിവന്നുചേർന്നാൽ അയാൾ ഇമാം രണ്ടുസലാമും വീട്ടിയതിനുശേഷം എഴുന്നേറ്റുനിന്ന് ബാക്കി റക്അത്തുകൾ പൂർത്തിയാക്കി നമസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്. ഏതെങ്കിലും ഒരു റക്അത്തിന്റെ റുകൂഇൽ ഇമാമിനോടൊപ്പം വന്നുചേരുന്നതായാൽ ആ റക്അത്ത് മുഴുവനും കിട്ടിയതായി ഗണിക്കാം.

ഇമ്മാമായി നിറുത്തേണ്ടതാരെ?

കൂടുതൽ മതവിജ്ഞാനമുള്ള ഒരാളെ ഇമ്മാമായി നിശ്ചയിക്കേണ്ടതാണ്. വിജ്ഞാനത്തിൽ എല്ലാവരും സമന്വാരാണെങ്കിൽ ഏറ്റവും നന്നായി ഖുർആൻ ഓതാനറിയുന്ന ഒരാളെ നിശ്ചയിക്കണം. ഖുർആൻ പാരായണത്തിലും എല്ലാവരും സമന്വാരാണെങ്കിൽ കൂടുതൽ ഭക്തനായ ഒരാളെ ഇമ്മാമായി നിശ്ചയിക്കണം. അതിലും എല്ലാവരും തുല്യരാണെങ്കിൽ കൂടുതൽ പ്രായമുള്ള ആളെ ഇമ്മാമാക്കേണ്ടതാണ്.

ചില പ്രധാന കാര്യങ്ങൾ

സുഹ്റ, അസ്ർ എന്നീ നമസ്കാരങ്ങളിലും മഗ്ദിബ് നമസ്കാരത്തിൽ മൂന്നാമത്തെ റക്അത്തിലും ഇശാഅ് നമസ്കാരത്തിൽ അവസാനത്തെ രണ്ട് റക്അത്തിലും ഇമാം ഫാത്തിഹയും സൂറത്തും പതുക്കെ ഓതണം. സുബ്ഹി നമസ്കാരത്തിലും മഗ്ദിബ്, ഇശാഅ് എന്നീ നമസ്കാരങ്ങളിൽ ആദ്യത്തെ രണ്ട് റക്അത്തിലും ഇമാം ഉച്ചത്തിൽ ഓതണം. ജുമുഅ നമസ്കാരത്തിലും പെരുന്നാൾ നമസ്കാരങ്ങളിലും മഴയെ തേടിയുള്ള നമസ്കാരത്തിലും ഇമാം ഉച്ചത്തിൽതന്നെ ഓതേണ്ടതാണ്.

ഇമാം ഉച്ചത്തിൽ ഓതുവോൾ പിന്നിൽ നമസ്കരിക്കുന്നവർ അത് ശ്രദ്ധിച്ചുകേൾക്കേണ്ടതാണ്. എന്നാൽ, പിന്നിലുള്ളവരും ഇമാമിന്റെ കൂടെ ഫാത്തിഹ പതുക്കെ ഓതുകതന്നെവേണം.

ഇമാം നമസ്കാരം നീട്ടി നമസ്കരിക്കരുത്. എന്തെന്നാൽ, പിന്നിൽ കുട്ടികളും, വൃദ്ധന്മാരും, സ്ത്രീകളും, രോഗികളും, ബലഹീനരും, ധിറുതിയിൽ പോകേണ്ടതുളളവരും നമസ്കരിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കും.

ഒരാൾ മാത്രമാണ് 'മുഖ്തദി'യെങ്കിൽ അയാൾ ഇമാമിന്റെ വലത്തുഭാഗത്ത് നില്ക്കണം. വേറെ ഒരാൾകൂടി വന്നുചേർന്നാൽ ഇമാം മുമ്പോട്ടു കയറിനില്ക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ മുഖ്തദികൾ ഇമാമിന്റെ പിന്നിലേക്ക് മാറിനില്ക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

ഇമാം വല്ലതും മരന്നുപോകുന്നപക്ഷം മുഖ്തദികൾ ഇമാം കേൾക്കുമാറ് ‘സുബ്ഹാനല്ലാഹ്’ എന്ന് ചൊല്ലേണ്ടതാണ്. വല്ല ആയത്തുമാണ് മരന്നതെങ്കിൽ മുഖ്തദികൾ അത് പറഞ്ഞുകൊടുക്കണം. പുരുഷന്മാർക്ക് സ്ത്രീകൾ ഇമാമായിരിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല. സ്ത്രീകൾക്ക് സ്ത്രീകൾ ഇമാമായി നിൽക്കാവുന്നതാണ്. ഒരു ഇമാമിനെ ആളുകൾ ഇഷ്ടപ്പെടാത്തപക്ഷം അയാൾ ഇമാമായി നിൽക്കരുത്.

‘മക്റുഹാത്ത്’ അത്യപ്തികരമായ കാര്യങ്ങൾ

തലമറയ്ക്കാതെ നമസ്കരിക്കുക, നമസ്കാരത്തിൽ ഇടത്തോ വലത്തോ, മുകളിലോ നോക്കുക, അനാവശ്യമായ ചുമയ്ക്കുക, നമസ്കാരത്തിൽനിന്ന് ശ്രദ്ധയകലുമാറ് മലമൂത്രവിസർജ്ജനം പിടിച്ചുനിറുത്തിക്കൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുക, കോട്ടുവായിടുക, മുരിനിവരുക, നെറ്റിയിൽ മണ്ണ് പറ്റിയാൽ അത് തുടച്ചുകളയുക, വസ്ത്രത്തിൽ മണ്ണ് പറ്റാതിരിക്കാൻവേണ്ടി അത് ചുരുട്ടിക്കുട്ടുകയോ, പൊക്കിപ്പിടിക്കുകയോ ചെയ്യുക, വിരലുകളുടെ കെട്ടൊടിക്കുക, സുജൂദിൽ രണ്ട് കൈത്തണ്ടകളും (നായ്ക്കളെപ്പോലെ) നിലത്ത് ചേർത്തുവെക്കുക, തുടകൾ പള്ളയോട് ചേർത്തുവെക്കുക ഇവയെല്ലാം നമസ്കാരത്തിൽ മക്റുഹ് (വെറുക്കപ്പെട്ട) കാര്യങ്ങളാകുന്നു. റുകുഉം സുജൂദും ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ കാര്യവും ഇമാമിന് മുമ്പേ ചെയ്യുന്നത് വിരോധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

മറ്റുചില നമസ്കാരങ്ങൾ

വിത്ര് നമസ്കാരം

വിത്ര് നമസ്കാരം വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു നമസ്കാരമാകുന്നു. യാത്രയിൽപോലും തിരുനബി^(സ) അതുപേക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല. അത് മൂന്ന് റക്അത്താകുന്നു. മൂന്നും ഒരുമിച്ചോ, അല്ലെങ്കിൽ രണ്ട് റക്അത്തത് നമസ്കരിച്ചു സലാം വീട്ടിയശേഷം മൂന്നാമത്തെ റക്അത്തത് പ്രത്യേകമായോ നമസ്കരിക്കാവുന്നതാണ്. വിത്റിന്റെ മൂന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽ റുകൂഇന്ന് മുമ്പേയോ അല്ലെങ്കിൽ റുകൂഇനുശേഷം ഇഅ്തിദാലിലോ 'ഖുനുത്ത്' ഓതേണ്ടതാണ്. അതിപ്രകാരമാകുന്നു.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ
عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ وَنَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ
وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ ط اللَّهُمَّ إِنَّا نَعْبُدُ وَلَكَ
نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفِدُ وَنَرْجُو رَحْمَتَكَ
وَنَخْشَى عَذَابَكَ إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ ط

اللَّهُمَّ അല്ലാഹുവേ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ നിന്നോടു ഞങ്ങൾ സഹായം
യാചിക്കുന്നു وَنَسْتَغْفِرُكَ ഞങ്ങൾ പൊറുക്കലിനെ തേടുകയും
ചെയ്യുന്നു وَنُؤْمِنُ بِكَ ഞങ്ങൾ നിന്നിൽ വിശ്വസിക്കുന്നു وَنَتَوَكَّلُ
عَلَيْكَ ഞങ്ങൾ നിന്നെ ആശ്രയമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു وَنُثْنِي
ഞങ്ങൾ പ്രകീർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു عَلَيْكَ നിന്റെ

നന്മകളെ **وَنَشْكُرُكَ** നിനക്ക് നന്ദി പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു **وَلَا نَكْفُرُكَ** നിന്നോട് ഞങ്ങൾ നന്ദികേടു കാണിക്കുന്നില്ല **وَنَخْلَعُ** ഞങ്ങൾ വിട്ടുനില്ക്കുന്നു **وَنَتْرُكُ** ഞങ്ങൾ ഉപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു **مَنْ يُفْجِرْكَ** നിന്നെ അനുസരിക്കാത്തവരിൽ നിന്ന് **اللَّهُمَّ** അല്ലാഹുവേ **إِيَّاكَ** നിന്നെ മാത്രം **نَعْبُدُ** ഞങ്ങൾ ആരാധിക്കുന്നു **وَلَكَ** നിനക്കായിമാത്രം **نُصَلِّي** ഞങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുന്നു **وَنَسْجُدُ** നിന്നെ പരിപൂർണ്ണമായി അനുസരിക്കുന്നു **وَالْيَاكَ** നിന്നിലേക്ക് **نَسْعَى** ഓടിവരികയും ചെയ്യുന്നു **وَنَخْفِذُ** ഞങ്ങൾ വേഗം കാണിക്കുന്നു **وَنَرْجُوا** ഞങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു **رَحْمَتَكَ** നിന്റെ കാരുണ്യം **وَنَخْشِي** ഞങ്ങൾ ഭയപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു **عَذَابِكَ** നിന്റെ ശിക്ഷയെ **مُلِحُّقٍ** തീർച്ചയായും നിന്റെ ശിക്ഷ **بِالْكَفَّارِ** അവിശ്വാസികളെ ഒട്ടിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

അർത്ഥം: “അല്ലാഹുവേ, നിന്നോടു ഞങ്ങൾ സഹായം യാചിക്കുകയും, പൊറുക്കലിനെ തേടുകയും നിന്നിൽ വിശ്വസിക്കുകയും നിന്നെ ആശ്രയമാക്കുകയും നിന്റെ നന്മകളെ പ്രകീർത്തിക്കുകയും നിനക്ക് നന്ദി പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നിന്നോട് ഞങ്ങൾ നന്ദികേട് കാണിക്കുന്നില്ല. നിന്നെ അനുസരിക്കാത്തവരിൽനിന്ന് ഞങ്ങൾ വിട്ടുനില്ക്കുകയും അവരെ ഞങ്ങൾ വെടിയുകയും ചെയ്യുന്നു. അല്ലാഹുവേ, നിന്നെമാത്രം ഞങ്ങൾ ആരാധിക്കുകയും നിനക്കായി മാത്രം ഞങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുകയും, നിന്നെ പരിപൂർണ്ണമായി അനുസരിക്കുകയും, നിന്റെ അടുത്തേക്ക് ഓടിവരികയും അതിൽ വേഗം കാണിക്കുകയും നിന്റെ കാരുണ്യം പ്രതീക്ഷിക്കുകയും നിന്റെ ശിക്ഷയെ ഭയപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. തീർച്ചയായും നിന്റെ ശിക്ഷ അവിശ്വാസികളോട് ഒട്ടിപ്പിടിക്കുന്നതാണ്.”

ബുനുത്തിന്റെ മറ്റൊരു ദുആ

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ
 تَوَلَّيْتَ وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ وَقِنِي شَرَّمَا قَضَيْتَ فَإِنَّكَ
 تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ إِنَّهُ لَا يَدُلُّ مَنْ وَالَيْتَ وَإِنَّهُ لَا يَعِزُّ مَنْ
 عَادَيْتَ تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِ
 خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ

اللَّهُمَّ അല്ലാഹുവേ ഹുദിനി എനിക്ക് നേർമാർഗം നൽകേണമേ
 وَعَافِنِي നീ നേർമാർഗം നൽകിയവരോടൊപ്പം എനി
 ക്ക് സൗഖ്യം നൽകേണമേ فِيمَنْ عَافَيْتَ നീ സൗഖ്യം നൽകിയ
 വരോടൊപ്പം وَتَوَلَّنِي എന്നേയും മിത്രമാക്കേണമേ تَوَلَّيْتَ
 നീ മിത്രങ്ങളാക്കിയവരോടൊപ്പം وَبَارِكْ لِي എനിക്ക് അനുഗ്ര
 ഹം നൽകേണമേ فِيمَا أَعْطَيْتَ നീ നൽകിയ വസ്തുക്കളിൽ
 وَقِنِي നീ എന്നെ കാത്തുരക്ഷിക്കേണമേ شَرَّمَا ദോഷഫലങ്ങ
 ളിൽനിന്ന് مَا قَضَيْتَ നീ വിധിച്ച കാര്യങ്ങളുടെ تَقْضِي
 നിശ്ചയമായും നീ വിധി കൽപിക്കുന്നു وَلَا يُقْضَى വിധി കൽപി
 ക്കപ്പെടുന്നില്ല إِنَّكَ നിനക്കെതിരിൽ إِنَّهُ നിശ്ചയമായും
 അവൻ لَا يَدُلُّ നിന്ദ്യനാവുകയില്ല مَنْ وَالَيْتَ ആരെ നീ മിത്ര
 മാക്കിയോ وَإِنَّهُ നിശ്ചയമായും അവൻ لَا يَعِزُّ അന്തസ്സാർജ്ജി
 ക്കുകയില്ല مَنْ عَادَيْتَ ആരെ നീ ശത്രുവാക്കിത്തള്ളിയോ
 تَبَارَكْتَ നീ അനുഗ്രഹമുടയവനാണ് رَبَّنَا ഞങ്ങളുടെ നാഥാ
 وَتَعَالَيْتَ നീ അത്യുന്നതനാണ് صَلَّى اللَّهُ അല്ലാഹു അനുഗ്ര

ഹിക്കുമൊരാകട്ടെ **عَلَىٰ خَيْرِ خَلْقِهِ** സൃഷ്ടികളിൽ അത്യുത്തമനായ **مُحَمَّدٌ** മുഹമ്മദ്^(സ)നേയും **وَالِإِلٰهِ** അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടുംബത്തേയും **وَأَصْحَابِهِ** സ്വഹാബിമാരേയും **أَجْمَعِينَ** എല്ലാവരേയും.

അർഥം:- “അല്ലാഹുവേ, നീ നേർമാർഗം നൽകിയവരോടൊപ്പം എനിക്കും നേർമാർഗം നൽകേണമേ. നീ സൗഖ്യം നൽകിയവരോടൊപ്പം എനിക്കും സൗഖ്യം നൽകേണമേ. നീ മിത്രങ്ങളാക്കിയവരോടൊപ്പം എന്നേയും മിത്രങ്ങളാക്കേണമേ. നീ നൽകിയ വസ്തുക്കളിൽ എനിക്ക് അനുഗ്രഹം നൽകേണമേ. നീ വിധിച്ച കാര്യങ്ങളുടെ ദോഷഫലങ്ങളിൽനിന്ന് എന്നെ നീ കാത്തുരക്ഷിക്കേണമേ. എന്തെന്നാൽ, നിശ്ചയമായും നീ വിധി കല്പിക്കുന്നു. നിനക്കെതിരിൽ വിധി കല്പിക്കപ്പെടുന്നതല്ല. നീ മിത്രമാക്കിയവൻ നിന്ദനാവുകയില്ലെന്നുറപ്പാണ്. നീ ശത്രുവാക്കിത്തള്ളിയവൻ അന്തസ്സാർജ്ജിക്കുകയില്ലെന്നതും ഉറപ്പാണ്. ഞങ്ങളുടെ നാഥാ! നീ അളവറ്റ അനുഗ്രഹമുടയവനും അത്യുന്നതനുമാകുന്നു. സൃഷ്ടികളിൽ അത്യുത്തമനായ മുഹമ്മദ് നബി^(സ) തിരുമേനിയേയും തിരുമേനിയുടെ കൂടുംബത്തേയും സഹചരന്മാരേയും എല്ലാവരേയും അല്ലാഹു മഹത്തായ നിലയിൽ അനുഗ്രഹിക്കുമൊരാകട്ടെ.”

‘വിത്ര്’ നമസ്കാരത്തിന്റെ സമയം ഇശാഅ് നമസ്കാരത്തിനു ശേഷം മുതൽ പ്രഭാതം വരെയാകുന്നു. രാത്രിയുടെ അവസാനത്തിൽ എഴുന്നേറ്റ് തഹജ്ജുദ് നമസ്കരിക്കുന്നവർ ആ തഹജ്ജുദ് നമസ്കാരത്തിനുശേഷമാണ് വിത്ര് നമസ്കരിക്കേണ്ടത്. അതിന് എഴുന്നേൽക്കാൻ സാധിക്കാത്തവർ ഇശാഅ് നമസ്കാരവും സുന്നത്തും കഴിഞ്ഞ ഉടനെത്തന്നെ വിത്ര് നമസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്. വിത്ർ വിട്ടുപോയാൽ ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗഊദ്^(ബ) സൂര്യോദയത്തിനുശേഷം അത് നമസ്കരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. അത്ര പ്രാധാന്യം വിത്ർ നമസ്കാരത്തിനുണ്ട്.

‘സുജൂദുസ്സഹ്വ്’ (മറവിയുടെ സുജൂദ്)

മറവി നിമിത്തം നമസ്കാരത്തിൽ വല്ലതും വിട്ടുപോയാൽ ആദ്യം വിട്ടുപോയ ഭാഗം പൂർത്തിയാക്കുകയും പിന്നീട് സലാം വീട്ടുന്നതിന് മുമ്പേ രണ്ട് സുജൂദ് ചെയ്യുകയും വേണം. ഈ സുജൂ

ദിന് 'സഹ്വി'ന്റെ (മറവിയുടെ) സുജൂദ് എന്ന് പറയുന്നു. നമസ്കാര മധ്യേ എത്ര റക്അത്ത് നമസ്കരിച്ചുവെന്ന് സംശയമുണ്ടാകുന്ന പക്ഷം സംശയമില്ലാത്ത റക്അത്തുകളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി ബാക്കി റക്അത്തുകൾ നമസ്കരിച്ചു പൂർത്തിയാക്കുകയും തുടർന്ന് 'സഹ്വി'ന്റെ സുജൂദ് ചെയ്യുകയും വേണ്ടതാണ്. നിശ്ചിത റക്അത്തുകളേക്കാൾ കൂടുതൽ നമസ്കരിച്ചുപോയാലും 'സഹ്വി'ന്റെ സുജൂദ് ആവശ്യമാണ്.

ഖുലാഅ് നമസ്കാരം

ന്യായമായ വല്ലകാരണവശാലും ഒരു നമസ്കാരം അതിന്റെ സമയത്ത് നിർവ്വഹിക്കാൻ സാധ്യമാകാതെ വരുന്നതായാൽ അതിന്റെ ബാധ്യതയിൽനിന്ന് ഒഴിവാകുന്നില്ല. മറിച്ച് ആ കാരണം ഇല്ലാതാകുമ്പോൾ അത് നമസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്. അതാണ് അതിന്റെ സമയം. ഉദാഹരണമായി ഉറങ്ങിപ്പോകുകയോ മറന്നുപോകുകയോ ചെയ്താൽ ഉണരുകയോ ഓർമ്മവരികയോ ചെയ്യുമ്പോൾ അതുടനെ നിർവഹിക്കണം. അതിന്റെ സമയം കഴിഞ്ഞുപോയതായി ഗണിക്കപ്പെടുന്നില്ല. ഇപ്രകാരം സമയം തെറ്റി നമസ്കരിക്കുന്ന നമസ്കാരത്തിന് ഖുലാഅ് നമസ്കാരം എന്നു പറയുന്നു. ഒന്നിലധികം നമസ്കാരങ്ങൾ ഖുലാഅ് ആയിപ്പോകുന്നതായാൽ അവ വഴിക്കുവഴി നമസ്കരിക്കുന്നതാണ് ഉത്തമം.

തഹജ്ജൂദ് നമസ്കാരം

ഇശാഅ് നമസ്കാരത്തിനുശേഷം ഉറങ്ങി, പ്രഭാതോദയത്തിന് മുമ്പേ എഴുന്നേറ്റ് നമസ്കരിക്കുന്ന നമസ്കാരത്തിനാണ് 'തഹജ്ജൂദ് നമസ്കാരം' എന്നു പറയുന്നത്. 'തഹജ്ജൂദ് നമസ്കാരം' വളരെ ശ്രേഷ്ഠമായ ഒരു ഇബാദത്താണെന്ന് ഖുർആനിൽ നിന്നും ഹദീസുകളിൽ നിന്നും തെളിയുന്നു. തഹജ്ജൂദ് നമസ്കാരത്തിൽ ചെയ്യപ്പെടുന്ന മിക്ക ദുആകളും സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നതാണ്. രാത്രിയുടെ അവസാനയാമത്തിൽ അല്ലാഹു ഏറ്റവും അടുത്ത ആകാശത്തിൽ ഇറങ്ങിവന്ന് "എന്നോട് ചോദിക്കുന്ന വല്ല അടിയാനുമുണ്ടോ, എങ്കിൽ അവൻ ചോദിച്ചത് ഞാനവന് നൽകുന്നതാണ്" എന്നുപറയുമെന്ന് ഹദീസിൽ വന്നിരിക്കുന്നു.

അശ്രദ്ധരായ ആളുകൾ കിടന്നുറങ്ങുന്ന വേളയിൽ, സാത്താ കരും സജ്ജനങ്ങളുമായ അല്ലാഹുവിന്റെ ദാസന്മാർ ഉണർന്ന് അല്ലാഹുവിനെ ഓർമ്മിക്കുകയും അവനോട് മാപ്പിനപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇത് അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും ഇഷ്ടമുള്ള കാര്യമാകുന്നു. നബിതിരുമേനി(സ) എപ്പോഴും തഹജ്ജൂദ് നമസ്കരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. തന്റെ വീട്ടുകാരേയും തഹജ്ജൂദ് നമസ്കാരത്തിനായി വിളിച്ചുണർത്താറുണ്ടായിരുന്നു.

ഈ നമസ്കാരം എട്ട് റക്അത്താണ്. രാത്രി ഉണർന്നതു മുതൽ പ്രഭാതം വരെയാണ് ഇതിന്റെ സമയം. ഈരണ്ട് റക്അത്തായി നമസ്കരിക്കുന്നതാണുത്തമം. മുമ്പേ വിവരിച്ച വിതർ നമസ്കാരത്തിന്റെ മൂന്ന് റക്അത്ത് ഈ എട്ട് റക്അത്തിനു ശേഷം നമസ്കരിക്കുന്നത് കൂടുതൽ ഉത്തമമാകുന്നു.

ഇശ്റാഖ്, ജൂഹാ നമസ്കാരങ്ങൾ

സൂര്യൻ ഉദിച്ചു ചക്രവാളത്തിൽ സൂമാർ ഏഴ് മുഴം ഉയർന്ന് കഴിഞ്ഞാൽ (അപ്പോൾ) നമസ്കരിക്കുന്ന നമസ്കാരത്തിനാണ് ‘ഇശ്റാഖ്’ നമസ്കാരം എന്നു പറയുന്നത്. ഇത് രണ്ട് റക്അത്ത് മുതൽ പന്ത്രണ്ട് റക്അത്തുവരെ നമസ്കരിക്കാവുന്നതാണ്. ഈ നമസ്കാരവും വളരെ പുണ്യമുള്ളതാകുന്നു. രാവിലെ ഏതാണ്ട് ഒമ്പത് മണി മുതൽ മധ്യാഹ്നത്തിന് മുമ്പേവരെ നിർവഹിക്കപ്പെടുന്ന നമസ്കാരത്തിന് ‘സ്വലാത്തുള്ളൂഹാ’ അഥവാ പൂർവാഹ്നനമസ്കാരം എന്നു പറയുന്നു. ഇത് രണ്ട് റക്അത്ത് മുതൽ എട്ട് റക്അത്തുവരെയാണ്.

ഖസ്റ്റ് ആക്കി നമസ്കരിക്കൽ

ഇസ്ലാമിലെ നിരവധി ആനുകൂല്യങ്ങളിൽ ഒന്ന് യാത്രക്കാർ നാല് റക്അത്തുള്ള ഫർസ് നമസ്കാരങ്ങൾ ഓരോന്നും ചുരുക്കി രണ്ട് റക്അത്തു മാത്രം നമസ്കരിച്ചാൽമതി എന്നതത്രെ. ഇങ്ങനെ ചുരുക്കി നമസ്കരിക്കുന്നതിന് ‘ഖസ്റ്റ്’ എന്നു പറയുന്നു.

ജൂഹ്ർ, അസ്ർ, ഇശാഅ് എന്നീ മൂന്ന് നമസ്കാരങ്ങൾ മാത്രമാണ് ‘ഖസ്റ്റ്’ ആക്കപ്പെടുന്നത്. മഗ്രിബ്, സുബ്ഹി എന്നീ നമസ്കാരങ്ങൾ ‘ഖസ്റ്റ്’ ആക്കുവാൻ പാടില്ല. ഖസ്റാക്കപ്പെടുന്ന നമ

സ്കാരങ്ങളുടെ മുമ്പും പിമ്പുമുള്ള സുന്നത്തുകൾ നമസ്കരിക്കേണ്ടതില്ല.

യാത്രക്കാരൻ നമസ്കാരം ഖസ്ദ് ആക്കേണ്ടതാണ്. അതാണ് യാത്രക്കാരന് വിധിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. ഇത് അല്ലാഹുവിന്റെ ദാസന്മാർക്ക് നൽകിയ ഒരു സൗകര്യമാണ്. അതിനാൽ, അത് സന്തോഷപൂർവ്വം സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്. യാത്രക്കാരൻ ഒരു സ്ഥലത്ത് 19 ദിവസത്തിൽ കൂടുതൽ താമസിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നപക്ഷം അവിടെവെച്ച് ഖസ്ദ് ആക്കാവതല്ല. പൂർത്തിയാക്കിത്തന്നെ നമസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്. അതുപോലെതന്നെ നിത്യയാത്രക്കാരനും 'ഖസ്ദ്' അനുവദനീയമല്ല. നാട്ടിൽനിന്ന് പുറപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞാൽ 'ഖസ്ദ്' ആരംഭിക്കുകയും നാട്ടിൽ തിരിച്ചെത്തിയാൽ അവസാനിക്കുകയും വേണം.

ജംഅ് ആക്കി നമസ്കരിക്കൽ

ഇസ്ലാം നമുക്ക് നൽകിയിട്ടുള്ള മറ്റൊരു സൗകര്യം ചില അവസരങ്ങളിൽ രണ്ട് നമസ്കാരം ജംഅ് ആക്കി (കൂട്ടിച്ചേർത്ത്) നമസ്കരിക്കാം എന്നുള്ളതാണ്. സുഹ്റും അസ്റും തമ്മിലും മഗ്റിബും ഇശാഉം തമ്മിലും കൂട്ടിച്ചേർത്ത് രണ്ടും ഒരേസമയത്ത് മുന്തിച്ചോ പിന്തിച്ചോ സൗകര്യംപോലെ നമസ്കരിക്കാവുന്നതാണ്. സൂബ്ഹി നമസ്കാരം ജംഅ് ആക്കപ്പെടുന്നതല്ല. യാത്രാവസരങ്ങളിലും സാമൂഹികമായോ പ്രാദേശികമായോ ഉള്ള വല്ല ആവശ്യവും നേരിടുന്ന അവസരങ്ങളിലും ഘോരമായ മഴയുള്ളപ്പോഴും ഇങ്ങനെ ജംഅ് ആക്കി നമസ്കരിക്കാവുന്നതാണ്. ജംഅ് ആക്കി നമസ്കരിക്കുമ്പോഴും വിറ്റ് ഒഴിച്ചുള്ള സുന്നത്ത് നമസ്കാരങ്ങൾ മാപ്പാക്കപ്പെടുന്നതാണ്.

ജംഅ് ആക്കുമ്പോൾ രണ്ടിൽ ആദ്യത്തെ നമസ്കാരം ആദ്യം നമസ്കരിക്കണം. ഉടനെത്തന്നെ രണ്ടാമത്തേതും നമസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്. രണ്ട് നമസ്കാരങ്ങൾക്കിടയിൽ 'ഇഖാമത്ത്' കൊടുക്കണം. ജംഅ് ആക്കുമ്പോഴല്ലാതെ സാധാരണ അവസരങ്ങളിൽ നിശ്ചിതസമയം കഴിയുന്നതുവരെ നമസ്കാരം പിന്തിക്കുവാൻ പാടുള്ളതല്ല.

ജൂമുഅ നമസ്കാരം

വെള്ളിയാഴ്ച അനുഗൃഹീതമായ ഒരു സുദിനമാണ്. അതു സംബന്ധിച്ച് വിശുദ്ധഖുർആനിൽ 'സുറത്തുൽജൂമുഅ' എന്ന പേരിൽ ഒരധ്യായം തന്നെയുണ്ട്. വെള്ളിയാഴ്ച മധ്യാഹ്ന നമസ്കാരത്തിനായി ബാങ്കുകൊടുത്താൽ എല്ലാ ജോലികളും നിറുത്തിവെച്ച് ഉടനെ പള്ളിയിൽ സമ്മേളിക്കുകയും ജൂമുഅ നമസ്കാരം നിർവഹിക്കുകയും ചെയ്യണമെന്ന് അതിൽ കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ജൂമുഅ മനഃപൂർവ്വം ഉപേക്ഷിക്കുന്നവൻ വലിയ പാപിയാകുന്നു. അത് നിർവഹിക്കുകയും അതിന്റെ മുതൽബ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം കേൾക്കുകയും ചെയ്യണമെന്ന് ഖുർആനിൽ വളരെ ശക്തിയായി ആജ്ഞാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

റസൂൽ തിരുമേനി, വെള്ളിയാഴ്ച ദിവസം സുബ്ഹി നമസ്കാരത്തിൽ 'ഫാത്തിഹ'യ്ക്ക്ശേഷം ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽ സുറസജ്ദയും രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിൽ 'സുറത്തുദ്ദഹ്റും' ഓതാറുണ്ടായിരുന്നു.

രോഗികൾ, യാത്രക്കാർ, സ്ത്രീകൾ, കുട്ടികൾ, അന്ധന്മാർ, ബന്ധനസ്ഥർ എന്നിവരൊഴിച്ച് മറ്റൊരാൾക്കും ജൂമുഅ നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കാതെ കഴിയാതെ, ഇവരും ജൂമുഅയിൽ പങ്കുകൊള്ളുകയാണെങ്കിൽ അത് വളരെ നല്ല പുണ്യകർമ്മമായിരിക്കും.

ജൂമുഅ നമസ്കാരത്തിന് പള്ളിയിൽ ചെന്നാൽ ഒഴിവുള്ള സ്ഥലത്ത് ഇരിക്കേണ്ടതാണ്. ആളുകളുടെ ചുമലുകളിൽകൂടി കവച്ചുവെച്ച് മുന്നിലേക്കുപോകാൻ ശ്രമിക്കരുത്. രണ്ടോനാലോ റക്അത്ത് സുന്നത്ത് നമസ്കരിച്ച് ദുആ, ഇസ്തിഗ്ഫാർ മുതലായവയിൽ നിരതരാകേണ്ടതാണ്. അനാവശ്യമായി സംസാരിക്കരുത്. ഇമാം മുതൽബ തുടങ്ങിയാൽ മൗനമായി ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം അത് കേട്ടുകൊണ്ടിരിക്കണം. മുതൽബയുടെ അവസരത്തിൽ ആരും സംസാരിക്കരുത്. സംസാരിക്കുന്നവർക്ക് മുതൽബ ശ്രവിച്ചതിന്റെ പുണ്യം കിട്ടുകയില്ല.

ജുമുഅ നമസ്കാരം രണ്ട് റക്അത്താകുന്നു. ഇമാം ഫാത്തി ഹയും സുറത്തും ഉച്ചത്തിൽ ഓതണം. ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽ സുറത്തുൽഅഅ്ലായും രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിൽ സുറത്തുൽ ഗാശിയായും, അല്ലെങ്കിൽ ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽ സുറത്തുൽജുമുഅയും രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിൽ സുറത്തുൽമുനാഫിഖുനും ഓതുന്ന്ത് സുന്നത്താകുന്നു. ജുമുഅ നമസ്കാരത്തിനുശേഷവും രണ്ടോ നാലോ റക്അത്ത് സുന്നത്ത് നമസ്കരിക്കണം.

‘സുഹ്റ’ നമസ്കാരത്തിന്റെ സമയം തന്നെയാണ് ജുമുഅ നമ സ്കാരത്തിന്റേയും. ജുമുഅക്ക് പോകുന്നവർ കുളിച്ച് ശുദ്ധിവരു ത്തണം. നല്ല വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിക്കുകയും സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾ ഉപ യോഗിക്കുകയും ചെയ്യുന്നത് സുന്നത്താകുന്നു. ഏതെങ്കിലുമൊരു സ്ഥലത്ത് മൂന്നുപേരുണ്ടെങ്കിൽ അവർ തീർച്ചയായും ജുമുഅ നമ സ്കരിക്കേണ്ടതാണ്. ഏതെങ്കിലും ഒരാൾ താമസിച്ചുവന്നാൽ അയാൾക്ക് ഇമാമോടൊപ്പം ഒരു റക്അത്ത് കിട്ടുന്നതായാൽ ബാക്കി ഒരു റക്അത്ത് ഇമാം സലാം വീട്ടിയതിനുശേഷം നമസ്കരിച്ച് പൂർത്തി യാക്കേണ്ടതാകുന്നു. എന്നാൽ, അയാൾക്ക് ജുമുഅ കിട്ടിയതായി ഗണിക്കപ്പെടും. ഒരു റക്അത്തും കിട്ടാത്തപക്ഷം അയാൾ സുഹ്റ നമസ്കരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ജുമുഅ നമസ്കാരം നിർവഹിക്കു ന്നതിനു മുമ്പേ ഇമാം ‘ഖുത്ബ’ ഓതേണ്ടത് നിർബന്ധമാകുന്നു.

ജുമുഅ ഖുത്ബ്

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ
 أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ أَمَّا بَعْدُ فَاعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ
 الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَشْهَدُ ഞാൻ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു أَنْ لَا إِلَهَ ആരാധന
 യ്ക്കർഹൻ ഇല്ല إِلَّا اللَّهُ അല്ലാഹുവല്ലാതെ وَحْدَهُ അവൻ

ഏകനാകുന്നു **لَا شَرِيكَ لَهُ** അവൻ പങ്കാളികളാരുമില്ല **وَأَشْهَدُ**
 ഞാൻ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു **أَنَّ مُحَمَّدًا** നിശ്ച
 യമായും മുഹമ്മദ്^(സ) **عَبْدُهُ** അവന്റെ ദാസനാണ് **وَرَسُولُهُ**
 അവന്റെ ദൂതനുമാണ് **أَمَّا بَعْدُ** ഇതിനുശേഷം (ഞാൻ പറയുന്നു)
فَاعُوذُ ഞാൻ അഭയം തേടുന്നു **بِاللَّهِ** അല്ലാഹുവിനോട്
بِسْمِ اللَّهِ ശപിക്കപ്പെട്ട **الرَّحِيمِ** ശയ്യാനിൽ നിന്ന് **مِنَ الشَّيْطَانِ**
 അല്ലാഹുവിന്റെ നാമത്തിൽ **الرَّحْمَنِ** പരമകാരുണികൻ
الرَّحِيمِ കരുണാമയൻ

ഇത് ചൊല്ലിയതിനുശേഷം സന്ദർഭോചിതം ആവശ്യമായ കാര്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ഒരുപദേശപ്രസംഗം നടത്തുക. അനന്തരം അല്പനേരം ഇരിക്കുക. വീണ്ടും എഴുന്നേറ്റുനിന്ന് രണ്ടാമത്തെ ഖുത്ബ ഓതുക. അതിപ്രകാരമാണ്:-

الْحَمْدُ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنُؤْمِنُ بِهِ
وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ
سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّهُ
فَلَا هَادِيَ لَهُ وَنَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا
شَرِيكَ لَهُ وَنَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
عِبَادَ اللَّهِ رَحِمَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ
وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِ الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ

وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغِيِّ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ
 أَذْكُرُ اللَّهَ يَذْكُرْكُمْ وَأَدْعُوهُ يَسْتَجِبْ لَكُمْ
 وَلَذِكْرِ اللَّهِ الْكَبِيرِ

نَحْمَدُهُ സർവ്വസ്തുതിയും لِلَّهِ അല്ലാഹുവിനാകുന്നു
 ഞങ്ങൾ അവനെ സ്തുതിക്കുന്നു وَنَسْتَعِينُهُ ഞങ്ങൾ അവനോട്
 സഹായം അപേക്ഷിക്കുന്നു وَنَسْتَغْفِرُهُ ഞങ്ങളവനോട് പൊറു
 ക്കലിനെതേടുന്നു وَنُؤْمِنُ بِهِ ഞങ്ങൾ അവനിൽ വിശ്വസിക്കുന്നു
 وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ അവനെത്തന്നെ ആശ്രയമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു
 وَنَعُوذُ بِهِ ഞങ്ങൾ അഭയം തേടുന്നു بِاللَّهِ അല്ലാഹുവിനോടു
 مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا തിന്മകളിൽനിന്നും ഞങ്ങളുടെ ശാരീരികമായ
 وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا ദോഷഫലങ്ങളിൽനിന്നും ഞങ്ങളുടെ കർമ്മ
 അങ്ങളുടെ مِنْ يَهْدِ اللَّهِ അല്ലാഹു ആരെ നേർമാർഗത്തിലാക്കിയോ
 فَلَا مَضِلَّ لَهُ അവനെ ആരും ദുർമാർഗത്തിലാക്കുകയില്ല
 فَلَا هَادِيَ لَهُ അവൻ ആരെ ദുർമാർഗത്തിലാക്കിയോ
 അവനെ നേർമാർഗത്തിലാക്കുവാനാരുമില്ല وَنَشْهَدُ
 الْإِلَهَ اللَّهُ ആരാധനക്കർഹനില്ലെന്ന്
 لَا شَرِيكَ لَهُ അല്ലാഹു അല്ലാതെ وَحْدَهُ അവൻ ഏകനാകുന്നു
 وَنَشْهَدُ അവൻ ഒരു പങ്കുകാരനുമില്ല
 وَنَشْهَدُ ഞങ്ങൾ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു
 أَنْ مُحَمَّدًا നിശ്ചയമായും മുഹമ്മദ്(സ)
 عَبْدُهُ അവന്റെ ദാസനാണ് وَرَسُولُهُ അവന്റെ ദൂതനാകുന്നു

عِبَادَ اللَّهِ അല്ലാഹുവിന്റെ ദാസരേ! رَحِمَكُمُ اللَّهُ അല്ലാഹു
 നിങ്ങൾക്കു കരുണ ചെയ്യുമാറാകട്ടെ إِنَّ اللَّهَ നിശ്ചയമായും

അല്ലാഹു **يَأْمُرُ** അവൻ കല്പിക്കുന്നു **بِالْعَدْلِ** നീതി പ്രവർത്തിക്കാനും **وَالْإِحْسَانِ** നന്മ ചെയ്യുവാനും **وَإِيْتَاءِ** കൊടുക്കുവാനും **ذِ الْقُرْبَىٰ** അടുത്ത ബന്ധുക്കൾക്ക് **وَيَنْهَىٰ** അവൻ തടയുകയും ചെയ്യുന്നു **عَنِ الْفَحْشَاءِ** നീചപ്രവൃത്തികളെ **وَالْمُنْكَرِ** ദുഷ്കരമങ്ങളേയും **وَالْبَغْيِ** അതിക്രമങ്ങളേയും **مَعْظُمًا** അവൻ നിങ്ങളെ ഉപദേശിക്കുന്നു **لَعَلَّكُمْ** നിങ്ങൾ ആയിത്തീരാനായി **تَذَكَّرُونَ** ഉപദേശം സ്വീകരിക്കുന്നവർ **أَذْكُرُ اللَّهَ** അല്ലാഹുവിനെ നിങ്ങൾ സ്മരിക്കുവിൻ **بِذِكْرِكُمْ** അവൻ നിങ്ങളേയും സ്മരിക്കുന്നതാണ് **وَإِذْعُرُّهُ** അവനോട് നിങ്ങൾ പ്രാർഥിക്കുവിൻ **يَسْتَجِبْ لَكُمْ** നിങ്ങൾക്ക് അവൻ ഉത്തരം നല്കുന്നതാണ് **وَلَذِكْرُ اللَّهِ** അല്ലാഹുവിന്റെ സ്മരണ **أَكْبَرُ** ഏറ്റവും വലുതാകുന്നു.

അർത്ഥം:- സർവസ്തുതിയും അല്ലാഹുവിനാകുന്നു. ഞങ്ങൾ അവനെ സ്തുതിക്കുന്നു. അവനോട് സഹായമപേക്ഷിക്കുകയും, അവനോട് പൊറുക്കലിനെത്തേടുകയും അവനിൽ വിശ്വസിക്കുകയും അവനെത്തന്നെ ആശ്രയമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഞങ്ങളുടെ ശാരീരികമായ തിന്മകളിൽനിന്നും, കർമ്മങ്ങളുടെ ദോഷഫലങ്ങളിൽനിന്നും അല്ലാഹുവിനോട് ഞങ്ങൾ അഭയം തേടുന്നു. അല്ലാഹു നേർമാർഗത്തിലാക്കിയവനെ ആരും ദുർമാർഗത്തിലാക്കുകയില്ല. അവൻ ദുർമാർഗിയായി ഗണിച്ചവനെ ആരും നേർമാർഗത്തിലാക്കുകയുമില്ല. അല്ലാഹുവല്ലാതെ ആരാധനക്കർഹൻ മറ്റാരുമില്ലെന്നും അവൻ ഏകനാണെന്നും അവന് യാതൊരു പങ്കുകാരുമില്ലെന്നും ഞങ്ങൾ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. നിശ്ചയം, മുഹമ്മദ്^(സ) അവന്റെ ദാസനും ദൂതനുമാണെന്നും ഞങ്ങൾ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു.

അല്ലാഹുവിന്റെ ദാസരെ, അല്ലാഹു നിങ്ങൾക്ക് കരുണ ചെയ്യുമാറാകട്ടെ. നീതി പ്രവർത്തിക്കുവാനും നന്മ ചെയ്യുവാനും അടുത്ത ബന്ധുക്കൾക്ക് (അവരുടെ അവകാശങ്ങൾ) നല്കുവാനും അല്ലാഹു

നിങ്ങളോട് കല്പിക്കുന്നു. നീചപ്രവൃത്തികളേയും ദുഷ്കർമ്മങ്ങളേയും അതിക്രമങ്ങളേയും അവൻ തടയുകയും നിങ്ങൾ ഉദ്ബുദ്ധരാകുന്നതിനായി അവൻ നിങ്ങളെ ഉപദേശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനെ സ്മരിക്കുവിൻ. അവൻ നിങ്ങളേയും സ്മരിക്കുന്നതാണ്. അവനോട് നിങ്ങൾ പ്രാർഥിക്കുവിൻ; അവൻ നിങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം നല്കുന്നതാണ്. അല്ലാഹുവിനെ സ്മരിക്കുകയെന്നത് ഏറ്റവും വലിയ കാര്യമാകുന്നു.”

പെരുന്നാൾ നമസ്കാരം

വർഷത്തിൽ രണ്ട് പെരുന്നാളാണ് മുസ്ലിംകൾക്കുള്ളത്. ഒന്ന് റമദാനുശേഷം ശവ്വാൽ ഒന്നാം തീയതിയാകുന്നു. അതിന് ഈദുൽഫിത്ർ (നോമ്പ് അവസാനിപ്പിക്കുന്ന പെരുന്നാൾ) എന്നു പറയുന്നു. മറ്റേത് ദുൽഹജ്ജ് പത്താം തീയതിയാകുന്നു. അതിന് ഈദുൽഅജ്ഹാ (ബലി പെരുന്നാൾ) എന്നാണ് പറയുന്നത്.

സ്ത്രീപുരുഷ വ്യത്യാസമെന്യേ എല്ലാ മുസ്ലിംകൾക്കും പെരുന്നാൾ നമസ്കാരം സുന്നത്താകുന്നു. അതിന്റെ സമയം സൂര്യനു ദിച്ച് ചക്രവാളത്തിൽ സൂമാർ ഏഴു മുഴം ഉയരുന്ന സമയം മുതൽ സൂര്യൻ മധ്യാഹ്നത്തിൽനിന്ന് നീങ്ങുന്നതുവരെയാണ്. കഴിയുന്നേടത്തോളം നേരത്തെ നമസ്കരിക്കുന്നത് ഉത്തമമാകുന്നു. പെരുന്നാൾ ദിവസം കുളിക്കുക, നല്ല വസ്ത്രം ധരിക്കുക, സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങളുപയോഗിക്കുക എന്നിവ സുന്നത്താകുന്നു. ഈദുൽഫിത്ർ ദിവസം നമസ്കാരത്തിന് മുമ്പേ വല്ല ആഹാരവും കഴിക്കുന്നത് സുന്നത്താണ്. ഈദുൽഅജ്ഹാ ദിവസം ആഹാരത്തിന് മുമ്പേ നമസ്കരിക്കുകയാണ് സുന്നത്ത്. അപ്രകാരംതന്നെ രണ്ട് പെരുന്നാൾ ദിവസവും നമസ്കാരത്തിന് പോകുമ്പോൾ ഒരു വഴിയിൽക്കൂടി പോകുകയും തിരിച്ചു വരുമ്പോൾ വേറൊരു വഴിയിൽക്കൂടി തിരിച്ചുവരികയും ചെയ്യുന്നതും സുന്നത്താകുന്നു. ഈദുൽഫിത്ർ നമസ്കാരത്തിന് മുമ്പേതന്നെ സദഖത്തുൽ ഫിത്റും ഈദ് ഫണ്ടും നിർവഹിക്കേണ്ടത് നിർബന്ധമാകുന്നു. ഈദുൽഅജ്ഹാ നമസ്കാരം കഴിഞ്ഞാൽ ഖുർബാനി അറുക്കേണ്ടതാണ്. നമസ്കാരത്തിന് മുമ്പേ അറുത്താൽ അത് ഖുർബാനി ആകുകയില്ല. പെരുന്നാൾ നമസ്കാരങ്ങൾക്ക് ബാങ്കും ഇഖാമത്തും ഇല്ല. പെരുന്നാൾ ഖുത്ബ നമസ്കാരത്തിനുശേഷമാണ് നിർവഹിക്കേണ്ടത്. ഈദുൽ ഫിത്റിന്റെ ഖുത്ബയിൽ ഇമാം 'സദഖത്തുൽ ഫിത്റി'നെ സംബന്ധിച്ച് ജനങ്ങൾക്ക് വിവരിച്ചുകൊടുക്കേണ്ടതാണ്. ബലിപെരുന്നാളിന്റെ ഖുത്ബയിൽ ബലികർമ്മത്തെ സംബന്ധിച്ചും 'അയ്യാമുത്തശ്ശീഖ്' ദിവസങ്ങളിൽ തക്ബീർ ചൊല്ലുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ചും ശ്രോതാക്കളെ ധരിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. ഖുത്ബ എല്ലാവരും ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം കേൾക്കേണ്ടതാകുന്നു. പെരുന്നാൾ

നമസ്കാരങ്ങൾ പട്ടണത്തിന് പുറത്തോ അല്ലെങ്കിൽ വല്ല തുറന്ന സ്ഥലത്തോവെച്ച് നിർവഹിക്കേണ്ടതാണ്.

പെരുന്നാൾ നമസ്കാരം രണ്ട് റക്അത്താകുന്നു. അതിന് മുമ്പോ പിമ്പോ സുന്നത്തോ നഫ്ലോ നമസ്കരിക്കാൻ പാടില്ല.

പെരുന്നാൾ നമസ്കാരത്തിൽ സുറത്തുൽ ഫാത്തിഹ ഓതുന തിന് മുമ്പേ ഒന്നാമത്തെ റക്അത്തിൽ ഏഴ് തക്ബീറുകളും, രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിൽ അഞ്ച് തക്ബീറുകളും അധികം ചൊല്ലേണ്ടതാണ്.

പെരുന്നാൾ നമസ്കാരത്തിൽ സുഖൊഹും വെറും അല്ലെങ്കിൽ സുറഃ അഅ്ലായും ഗാശിയായും അതുമല്ലെങ്കിൽ ജുമുഅയും മുനാഫിഖും ഓതുനത് സുന്നത്താകുന്നു.

തലേദിവസം സന്ധ്യാസമയത്ത് ആകാശം മേഘാവൃതമായതു നിമിത്തം ചന്ദ്രൻ ദൃശ്യമാകാതിരിക്കുകയും പിറ്റേദിവസം ഉച്ചക്കുശേഷം തലേദിവസം ചന്ദ്രൻ കാണപ്പെട്ടിരുന്നുവെന്ന് വിവരം ലഭിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതായാൽ അന്ന് 'ഈദുൽഫിത്ദ്' നമസ്കാരം നിർവഹിക്കപ്പെടാവതല്ല. അടുത്തദിവസം രാവിലെ നിർവഹിക്കേണ്ടതാണ്. ഇനി വല്ല കാരണവശാലും അന്നും സാധ്യമായില്ലെങ്കിൽ പിന്നെ ഈദുൽഫിത്ദ് നമസ്കാരം നടത്താവതല്ല. ഈദുൽ അസ് ഹായിൽ മേൽപ്രകാരം സംഭവിക്കുന്നതായാൽ ദുൽഹജ്ജഃ പന്ത്രണ്ടാം തിയ്യതിവരെ പെരുന്നാൾ നമസ്കാരം നിർവഹിക്കപ്പെടാവുന്നതാണ്.

ദുൽഹജ്ജഃ ഒമ്പതാം തിയ്യതി സുബ്ഹ് മുതൽ പതിമൂന്നാം തിയ്യതി അസ്ർ വരെ (അയ്യായ്മത്തശ്ശീഖ്) എല്ലാ നമസ്കാരങ്ങൾക്ക് ശേഷവും തക്ബീർ ചൊല്ലേണ്ടതാണ്. അതിപ്രകാരമാകുന്നു:

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

اللَّهُ أَكْبَرُ അല്ലാഹു ഏറ്റവും വലിയവനാകുന്നു اللَّهُ أَكْبَرُ ആരാധ്യനുമില്ല اللَّهُ أَكْبَرُ അല്ലാഹുവല്ലാതെ اللَّهُ അല്ലാഹുവിനാകുന്നു اللَّهُ الْحَمْدُ സർവ്വസ്തുതിയും.

ഗ്രഹണ നമസ്കാരം

സൂര്യനോ, ചന്ദ്രനോ ഗ്രഹണം ഉണ്ടാകുമ്പോൾ നമസ്കരിക്കപ്പെടുന്ന നമസ്കാരത്തിനാണ് ഗ്രഹണനമസ്കാരം എന്നു പറയുന്നത്. ഇതിന് ബാധ്യം ഇഖാമത്തും ഇല്ല. ഗ്രഹണമുണ്ടാകുമ്പോൾ ആളുകൾ പള്ളിയിൽ ഒരുമിച്ചുകൂടുകയും ഇമാം അവരെ നമസ്കരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ഈ നമസ്കാരം രണ്ട് റക്അത്താകുന്നു. ഓരോ റക്അത്തിലും ഈരണ്ട് റൂകൂള് ചെയ്യുന്നു. ഇമാം ഉച്ചത്തിൽ മുർത്താൻ ഓതണം. ഗ്രഹണം അവസാനിക്കുന്നതുവരെ നമസ്കാരം നീട്ടുകയും ധാരാളം ദുആകൾ ചെയ്യുകയും വേണം. ഇമാം ഇല്ലെങ്കിൽ തനിയെ നമസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്.

ഇസ്തിഖാര: നമസ്കാരം

പ്രധാനപ്പെട്ട വല്ല കാര്യത്തിലും ഏർപ്പെടാനുദ്ദേശിക്കുന്ന ആൾ ഇസ്തിഖാര: നമസ്കാരം നിർവഹിക്കേണ്ടതാണ്. ഇസ്തിഖാര: സുന്നത്താകുന്നു. അതായത്, അല്ലാഹുവിനോട് നമ്മുടെ ആവശ്യപ്പെടുക. അപ്പോൾ നല്ല കാര്യത്തിലേക്ക് അല്ലാഹു അവനെ നയിക്കുന്നതാണ്.

ഇശാ നമസ്കാരാനന്തരം രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കുക. പിന്നെ ഇസ്തിഖാരയുടെ ദുആ ചെയ്തുകൊണ്ട് ഉറങ്ങുക. ദുആ ഇപ്രകാരമാണ്:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ
بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ
فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ
عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا
الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَتِ أَمْرِي
فَاقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ
كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي

وَعَاقِبَتِ أَمْرِيُ فَاَصْرِفْهُ عَنِّيْ وَاصْرِفْنِيْ عَنَّهُ
 وَاَقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ اَرْضِنِيْ بِهِ

اَسْتَخِيْرُكَ اللهُمَّ അല്ലാഹുവേ അനിശ്ചയമായും ഞാൻ അറിവിനെ മുൻനിറുത്തി നിന്നോട് നന്മ തേടുന്നു بِعِلْمِكَ നിന്റെ അറിവിനെ മുൻനിറുത്തി നിന്നോട് കഴിവിനെ തേടുന്നു وَاسْتَقْدِرُكَ നിന്റെ കഴിവിനെ മുൻനിറുത്തി നിന്നോടു യാചിക്കുന്നു وَأَسْأَلُكَ നിന്റെ അനുഗ്രഹത്തിൽ നിന്ന് تَقْدِيرُكَ മഹത്തായ فَانِّكَ നിശ്ചയമായും നീ كَاشِيًا കഴിവാറ്റുവൻ ആകുന്നു وَلَا أَقْدِرُ ഞാൻ കഴിവില്ലാത്തവനാണ്. وَأَنْتَ നീ അറിയുന്നു وَلَا أَعْلَمُ ഞാനറിയുന്നില്ല وَتَعْلَمُ നീ തന്നെയാണ് عَالِمٌ എല്ലാം അറിയുന്നവൻ وَالْغُيُوبِ പരോക്ഷ കാര്യങ്ങൾ اللهُمَّ അല്ലാഹുവേ اِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ അഥവാ നിന്റെ അറിവിൽ اِنْ هَذَا اَلْأَمْرُ ഇക്കാര്യം خَيْرٌ لِّي എനിക്ക് നല്ലതാണെങ്കിൽ فِي دِينِي എന്റെ ദീനിൽ وَمَعَاشِي എന്റെ ജീവിതത്തിലും وَعَاقِبَتِي പര്യവസാനത്തിലും أَمْرِي എന്റെ കാര്യത്തിന്റെ അപ്പോൾ നീ അതെനിക്കായി നിർണയിച്ച് തരിക ثُمَّ അതിനെ എളുപ്പമാക്കിത്തരികയും ചെയ്യുക لِي بَارِكْ എന്നിക്ക് അനുഗ്രഹം ചെയ്യുക فِيهِ അതിൽ اِنْ هَذَا اَلْأَمْرُ അഥവാ നിന്റെ അറിവിൽ اِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ ഇക്കാര്യം شَرٌّ لِّي എനിക്ക് ദോഷകരമാണെങ്കിൽ فِي دِينِي എന്റെ ദീനിൽ وَمَعَاشِي എന്റെ ജീവിതത്തിലും وَعَاقِبَتِي പര്യവസാന

ത്തിലും **أَمْرِي** എന്റെ കാര്യത്തിന്റെ **فَأَصْرَفُهُ عَنِّي** അപ്പോൾ
 എന്നിൽനിന്ന് അതിനെ നീ അകറ്റേണമേ **عَنْهُ**
 അതിൽനിന്ന് എന്നേയും അകറ്റേണമേ. **وَاقْدِرْ** നീ അധീനമാക്കു
 കയും ചെയ്യേണമേ **لِي** എന്നിക്കായി **الْخَيْرِ** നല്ലതിനെ **كَانَ**
 എവിടെയാണോ അവിടെ **ثُمَّ أَرْضِي** പിന്നെ എന്നെ തൃപ്തനാ
 ക്കുകയും ചെയ്യേണമേ **بِهِ** അതിനെക്കൊണ്ട്

അർത്ഥം:- അല്ലാഹുവേ, നിന്റെ അറിവിനെ മുൻനിറുത്തി ഞാൻ
 നിന്നോട് നന്മ ആവശ്യപ്പെടുന്നു. നിന്റെ കഴിവിനെ മുൻനിറുത്തി
 ഞാൻ നിന്നോട് കഴിവിനെ തേടുന്നു. നിന്റെ മഹത്തായ അനു
 ഗ്രഹത്തിൽനിന്ന് ഞാൻ യാചിക്കുന്നു. നിശ്ചയമായും നീ കഴിവുറ്റ
 വനും ഞാൻ കഴിവില്ലാത്തവനുമാകുന്നു. നീ അറിയുന്നു. ഞാൻ
 അറിയുന്നില്ല. നീ എല്ലാ പരോക്ഷകാര്യങ്ങളും അറിയുന്നവനത്രെ.
 അല്ലാഹുവേ, ഈ കാര്യം എന്റെ ദീനിലും എന്റെ ജീവിതത്തിലും
 എന്റെ കാര്യത്തിന്റെ പര്യവസാനത്തിലും എനിക്ക് ഗുണകരമാ
 ണെന്ന് നീ കാണുന്നുവെങ്കിൽ നീ അതെനിക്കായി നിർണയിക്കുക
 യും അക്കാര്യം എളുപ്പമാക്കിത്തരികയും പിന്നെ അതിൽ എനിക്ക്
 അനുഗ്രഹം നൽകുകയും ചെയ്യേണമേ. ഈ കാര്യം എന്റെ ദീനി
 ലും, എന്റെ ജീവിതത്തിലും എന്റെ കാര്യത്തിന്റെ പര്യവസാന
 ത്തിലും എനിക്ക് ദോഷകരമാണെന്ന് നീ കാണുന്നുവെങ്കിൽ
 എന്നിൽനിന്ന് അതിനേയും അതിൽനിന്ന് എന്നേയും അകറ്റേണമേ.
 ഗുണം എവിടെയുണ്ടോ അതെനിക്ക് അധീനമാക്കുകയും, അതിൽ
 എന്നെ തൃപ്തനാക്കുകയും ചെയ്യേണമേ.”

മഴക്കുവേണ്ടിയുള്ള നമസ്കാരവും 'ഹാജത്ത്' നമസ്കാരവും

മഴ പെയ്യാതിരിക്കുകയും മഴയ്ക്കു വളരെ ആവശ്യം നേരിടുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ എല്ലാവരും പട്ടണത്തിനു പുറത്തുള്ള ഒരു തുറന്ന മൈതാനത്തിൽ സമ്മേളിച്ച് അവിടെവെച്ച് രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കുക. അതിൽ ഇമാം ഖുർആൻ ഉച്ചത്തിൽ ഓതണം. നമസ്കാരാനന്തരം ഇമാം ഖുത്ബ ഓതുകയും വേണം. പിന്നീട് എല്ലാവരും വിബ്ലയെ അഭിമുഖീകരിച്ച് മഴ പെയ്യാതിരിക്കാൻ കാരണമായിത്തീർന്ന പാപം പൊറുത്തുകിട്ടുവാനും അല്ലാഹുവിന്റെ കാര്യവും ഉണ്ടായിത്തീരുവാനും വേണ്ടി ഭക്തിപൂർവ്വം ദുആയും ഇസ്തിഗ്ഫാറും ചെയ്യുക.

'ഹാജത്ത്' നമസ്കാരം

ആർക്കെങ്കിലും വല്ല ആവശ്യവും നേരിട്ടാൽ ആ ആൾ 'ഹാജത്ത്' നമസ്കാരം നിർവഹിക്കേണ്ടതാണ്. അത് നിർവഹിക്കേണ്ട ക്രമം ഇപ്രകാരമാണ്:

'വുസു' ചെയ്ത് രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കുക. പിന്നെ അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിക്കുകയും തിരുനബി^(സ)യുടെമേൽ 'സ്വലാത്ത്' ചൊല്ലുകയും ചെയ്യുക. അനന്തരം ആവശ്യം നിർവഹിച്ചുകിട്ടാനുള്ള ദുആ ചെയ്യുക. അത് താഴെ ചേർക്കുന്നു.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ
وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالسَّلَامَةَ مِنْ

كُلِّ اِثْمٍ لَا تَدْعُ لِي ذَنْبًا اِلَّا غَفَرْتَهُ وَلَا هَمًّا اِلَّا فَرَجْتَهُ وَلَا حَاجَةً هِيَ لَكَ رِضًى اِلَّا قَضَيْتَهَا يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ

الْحَلِيمُ ഒരു ആരാധ്യനുമില്ല إِلَّا اللَّهُ അല്ലാഹുവല്ലാതെ
 സഹനശീലൻ الْكَرِيمُ ഔദാര്യവാൻ اللَّهُ ഞാൻ അല്ലാ
 ഹുവിന്റെ പരിശുദ്ധിയെ വാഴ്ത്തുന്നു رَبِّ അധിപനായ الْعَرْشِ
 സിംഹാസനത്തിന്റെ الْعَظِيمِ മഹത്വമുടയ الْحَمْدُ എല്ലാ
 സ്തുതിയും لِلَّهِ അല്ലാഹുവിനാകുന്നു رَبِّ പരിപാലകൻ
 الْعَالَمِيْنَ സർവ്വലോകത്തിന്റേയും أَسْئَلُكَ ഞാൻ നിന്നോടു
 رَحْمَتِكَ കാരുണ്യത്തിന് مُوجِبَاتٍ കാരണമാക്കിത്തീർക്കുന്നു
 നിന്റെ കാരുണ്യത്തിന് وَعَزَائِمٍ ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യങ്ങളും
 مَغْفِرَتِكَ നീ പൊറുത്തുതരുന്നതിന് وَالْغَنِيْمَةَ വിജയവും
 مِنْ كُلِّ اِثْمٍ എല്ലാ നന്മകളും وَالسَّلَامَةَ രക്ഷയും
 എല്ലാ പാപങ്ങളിൽ നിന്നും لَا تَدْعُ لِي എനിക്കായി വിട്ടുകളയ
 രുതേ ذَنْبًا ഒരു പാപവും اِلَّا غَفَرْتَهُ നീ എനിക്കു പൊറുത്തു
 തരാതെ وَلَا هَمًّا ഒരു ദുഃഖവും ബാക്കിയാക്കരുതേ اِلَّا فَرَجْتَهُ
 അതിനെ അകറ്റാതെകണ്ട് وَلَا حَاجَةً وَلَا ഓരോവശ്യവും വിട്ടുകളയ
 രുതേ هِيَ لَكَ നിന്റെ ഒരു കാര്യവും എനിക്കായി رِضًى
 തൃപ്തിയുള്ള اِلَّا قَضَيْتَهَا അത് നിറവേറ്റാതെ يَا اَرْحَمَ
 കാരുണ്യമായുള്ളവനെ الرَّاحِمِيْنَ കാരുണ്യവാന്മാരിൽ.

അർത്ഥം: സഹനശീലനും ഔദാര്യവാനുമായ അല്ലാഹുവല്ലാതെ
 മറ്റൊരാറാധ്യനുമില്ല. മഹത്വമുടയ സിംഹാസനാധിപതിയായ അല്ലാ
 ഹുവിന്റെ പരിശുദ്ധിയെ ഞാൻ വാഴ്ത്തുന്നു. സകല സ്തുതിയും
 സർവ്വലോക പരിപാലകനായ അല്ലാഹുവിനാകുന്നു. നിന്റെ കാരു

ബൃത്തിന് കാരണമാക്കിത്തീർക്കുന്ന സംഗതികൾ നിന്നോട് ഞാൻ
 ചോദിക്കുന്നു. നീ പൊറുത്തുതരുന്നതിന് ബാധ്യതപ്പെട്ട കാര്യങ്ങളും
 (ഞാൻ നിന്നോട് ചോദിക്കുന്നു). എല്ലാ നന്മകളും വിജയവും എല്ലാ
 പാപങ്ങളിൽ നിന്നുമുള്ള രക്ഷയും (ഞാൻ നിന്നോട് ചോദിക്കു
 ന്നു). ഒരു പാപവും നീ എനിക്ക് പൊറുത്തുതരാതെ വിട്ടുകളയരു
 തേ. ഒരു ദുഃഖവും എന്നിൽനിന്ന് നീ അകറ്റാതിരിക്കരുതേ. നിനക്ക്
 തൃപ്തിയുള്ള എന്റെ ഒരാവശ്യവും നീ നിറവേറ്റാതെ വിട്ടുകളയരു
 തേ. കാരൂണ്യവാന്മാരിൽ ഏറ്റവും കാരൂണ്യവാനായുള്ളവനേ (നീ
 എന്റെ പ്രാർത്ഥന സ്വീകരിച്ചാലും).

രോഗിയുടെ നമസ്കാരവും

ജനാസ നമസ്കാരവും

രോഗിയായ ഒരാൾക്ക് നിന്ന് നമസ്കരിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലെങ്കിൽ അയാൾ ഇരുന്ന് നമസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്. അതിനും സാധ്യമല്ലെങ്കിൽ ചെരിഞ്ഞുകിടന്നോ മലർന്നുകിടന്നോ നമസ്കരിക്കാവുന്നതാണ്. റുകൂഅ്, സുജൂദ് മുതലായവ ആംഗ്യം മുഖേന നിർവഹിക്കണം. ചുരുക്കത്തിൽ ഏതുവിധത്തിൽ സാധിക്കുമോ ആ വിധത്തിൽ നമസ്കരിക്കേണ്ടത് നിർബന്ധമാകുന്നു.

ഒരു മുസ്ലിം മരണപ്പെട്ടാൽ അയാൾക്കുവേണ്ടി ജനാസ നമസ്കാരം നിർവഹിക്കേണ്ടത് സാമൂഹികമായ കടമ (ഫർദ്ദ് കിഫായ) കളിൽപ്പെട്ടതാകുന്നു. ജനാസ നമസ്കാരത്തിൽ റുകൂഉം സുജൂദുമില്ല. അതിന്റെ രൂപം താഴെ പറയുന്നു.

‘വുസു’ ചെയ്ത് ‘ജനാസ’ നമസ്കരിക്കുന്നുവെന്ന് ‘നിയുത്ത്’ ചെയ്തുകൊണ്ട് ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്ന് ചൊല്ലി കൈ കെട്ടുക. അനന്തരം **സുബ്ഹാനക്കല്ലാഹുമ്മ** എന്നു തുടങ്ങുന്ന സ്തുതിവചനവും സൂറത്തുൽ ഫാത്തിഹയും ഓതുക. പിന്നീട് വീണ്ടും ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്ന് ചൊല്ലി നമസ്കാരത്തിൽ അത്തഹിയ്യാത്തുവിന് ശേഷം ചൊല്ലാറുള്ള ‘സ്ലാത്ത’ മുഴുവനും ചൊല്ലുക. പിന്നെ മൂന്നാമതും ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്ന് ചൊല്ലി താഴെ ചേർക്കുന്ന രണ്ട് ദുആയും ഒന്നിനുശേഷം ഒന്നായോ അല്ലെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു ദുആ മാത്രമായോ ചൊല്ലുക. അനന്തരം, നാലാമതും ‘അല്ലാഹു അക്ബർ’ എന്ന് ചൊല്ലി സലാം വീട്ടുക.

ജനാസ നമസ്കാരത്തിന്റെ ദുആകൾ

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا
 وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَأُنثَانَا اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَاحْيِهِ
 عَلَى الْإِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ
 اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تَفْتِنَّا بَعْدَهُ

اللَّهُمَّ അല്ലാഹുവേ اغْفِرْ ഹൊറുത്തുതരേണമേ لِحَيِّنَا ഞങ്ങളിൽ ജീവിച്ചിരിപ്പുള്ളവർക്ക് وَمَيِّتِنَا ഞങ്ങളിൽനിന്ന് മരിച്ചുപോയവർക്കും وَغَائِبِنَا ഞങ്ങളിൽ ഹാജരുള്ളവർക്കും وَصَغِيرِنَا ഞങ്ങളിൽ ചെറിയവർക്കും وَكَبِيرِنَا ഞങ്ങളിൽ വലിയവർക്കും وَذَكَرِنَا ഞങ്ങളിലെ പുരുഷന്മാർക്കും وَأُنثَانَا ഞങ്ങളിലെ സ്ത്രീകൾക്കും اللَّهُمَّ അല്ലാഹുവേ مَنْ ആരോ أَحْيَيْتَهُ നീ ജീവിപ്പിച്ചിരുന്നുവോ مِنَّا ഞങ്ങളിൽനിന്ന് فَاحْيِهِ അവനെ ജീവിപ്പിച്ചുനിറുത്തേണമേ عَلَى الْإِسْلَامِ ഇസ്ലാമിൽ തന്നെ ആരെ وَمَنْ ആരെ تَوَفَّيْتَهُ നീ മരിപ്പിക്കുന്നുവോ مِنَّا ഞങ്ങളിൽനിന്ന് فَتَوَفَّهُ അവനെ നീ മരിപ്പിക്കേണമേ عَلَى الْإِيمَانِ ഈമാനോടുകൂടി اللَّهُمَّ അല്ലാഹുവേ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ ഞങ്ങൾക്കു തടയരുതേ ഇതിന്റെ പുണ്യം وَلَا تَفْتِنَّا ഞങ്ങളെ ഒരിക്കലും പരീക്ഷണത്തിൽ അകപ്പെടുത്തരുതേ بَعْدَهُ അതിനുശേഷം

അർഥം: “അല്ലാഹുവേ, ഞങ്ങളിൽ ജീവിച്ചിരിപ്പുള്ളവർക്കും ഞങ്ങളിൽനിന്ന് മരിച്ചുപോയവർക്കും, ഞങ്ങളിൽ ഹാജരുള്ള

വർക്കും ഹാജരില്ലാത്തവർക്കും, ഞങ്ങളിൽ വലിയവർക്കും ചെറിയവർക്കും, ഞങ്ങളിൽ പുരുഷന്മാർക്കും സ്ത്രീകൾക്കും പൊറുത്തു തരേണമേ. അല്ലാഹുവേ, ഞങ്ങളിൽ ആരെ ജീവിപ്പിച്ചിരുന്നതുവോ അവനെ നീ ഇസ്ലാമിൽത്തന്നെ നിലനിറുത്തേണമേ. ഞങ്ങളിൽ നിന്ന് ആരെ നീ മരിപ്പിക്കുന്നുവോ അവനെ നീ ഈമാനോടുകൂടി മരിപ്പിക്കേണമേ. അല്ലാഹുവേ, ഇതിന്റെ പുണ്യം ഞങ്ങൾക്ക് തടയരുതേ. അതിനുശേഷം ഒരിക്കലും നീ ഞങ്ങളെ പരീക്ഷണത്തിൽ അകപ്പെടുത്തരുതേ.”

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ
 وَوَسِّعْ مَدْخَلَهُ وَأَغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبُرْدِ وَنَقِّهِ مِنَ
 الْخَطَايَا كَمَا يُنْقَى الثُّوبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ وَأَبْدِلْهُ دَارًا
 خَيْرًا مِّنْ دَارِهِ وَأَهْلًا خَيْرًا مِّنْ أَهْلِهِ وَزَوْجًا خَيْرًا مِّنْ زَوْجِهِ
 وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ وَأَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ

اللَّهُمَّ അല്ലാഹുവേ اغْفِرْ لَهُ ഇയാൾക്കു നീ പൊറുത്തുകൊടുക്കേണമേ وَارْحَمْهُ ഇയാൾക്കു കരുണ ചെയ്യേണമേ وَعَافِهِ ഇയാൾക്കു സൗഖ്യം നൽകേണമേ وَاعْفُ عَنْهُ ഇയാൾക്കു മാപ്പുചെയ്തുകൊടുക്കേണമേ وَأَكْرِمْ മാന്യമാക്കേണമേ نُزُلَهُ ഇയാളുടെ ആതിഥ്യം وَسِّعْ വിശാലമാക്കുകയും ചെയ്യേണമേ مَدْخَلَهُ ഇയാളുടെ പ്രവേശന സ്ഥലം وَأَغْسِلْهُ ഇയാളെ കുളിപ്പിക്കേണമേ بِالْمَاءِ വെള്ളംകൊണ്ടും وَالثَّلْجِ ഐസ് കൊണ്ടും وَالْبُرْدِ ആലിപ്പഴംകൊണ്ടും وَنَقِّهِ നീ ശുദ്ധീകരിക്കേ

ഞമേ **مِنَ الْخَطَايَا** പാപങ്ങളിൽനിന്ന് **كَمَا يُنْقَى** നീ ശുദ്ധീകരിച്ചു
 തുപോലെ **الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ** വെള്ളം വസ്ത്രത്തെ **مِنَ الدَّنَسِ** അഴു
 ക്കിൽനിന്ന് **وَأَبْدَلُهُ** നീ നൽകേണമേ **دَارًا** വീട്
دَارِهِ ഇയാളുടെ വീട്ടിനേക്കാൾ ഉന്നതമായ **وَأَهْلًا** കുടും
 ബവും **خَيْرًا مِّنْ أَهْلِهِ** ഇയാളുടെ കുടുംബക്കാരുേക്കാൾ ഉത്തമ
 മായ **وَزَوْجًا** ഇണയും **خَيْرًا مِّنْ زَوْجِهِ** ഇയാളുടെ ഇണയേ
 ക്കാൾ ഉത്തമമായ **وَأَدْخِلْهُ** ഇയാളെ പ്രവേശിപ്പിക്കേണമേ **الْجَنَّةَ**
 സ്വർഗ്ഗത്തിൽ **وَأَعِذُّهُ** ഇയാളെ രക്ഷിക്കേണമേ **مِنَ عَذَابِ الْقَبْرِ**
 ഖബ്റിലെ ശിക്ഷയിൽ നിന്ന് **وَمِنَ عَذَابِ النَّارِ** അഗ്നിയുടെ
 ശിക്ഷയിൽനിന്നും.

അർഥം:- അല്ലാഹുവേ, നീ ഈ മരിച്ച ആൾക്ക് പൊറുത്തു
 കൊടുക്കേണമേ. ഇയാൾക്ക് കരുണ ചെയ്യേണമേ, സൗഖ്യം നൽകേ
 ണമേ, ഇയാൾക്ക് മാപ്പ് ചെയ്ത് കൊടുക്കേണമേ, ഇയാളുടെ ആ
 തിഥ്യം മാന്യമാക്കേണമേ. ഇയാളുടെ പ്രവേശനസ്ഥലം വിശാലമാ
 ക്കേണമേ. ഇയാളെ വെള്ളംകൊണ്ടും ഐസുകൊണ്ടും ആലിപ്പ
 ഴംകൊണ്ടും കുളിപ്പിക്കേണമേ. വെള്ളവസ്ത്രം അഴുക്കിൽനിന്ന് നീ
 ശുദ്ധീകരിച്ചതുപോലെ പാപങ്ങളിൽനിന്ന് ഇയാളെ നീ ശുദ്ധീകരി
 ക്കേണമേ, ഇയാളുടെ ഭവനത്തേക്കാൾ ഉത്തമമായ ഒരു ഭവനവും,
 ഇയാളുടെ കുടുംബത്തേക്കാൾ ഉത്തമമായ ഒരു കുടുംബവും ഇയാ
 ളുടെ ജീവിതസഖിയേക്കാൾ ഉത്തമമായ ഒരു ജീവിതസഖിയേയും
 ഇയാൾക്ക് നീ നൽകേണമേ. ഇയാളെ സ്വർഗത്തിൽ പ്രവേശിപ്പി
 ക്കേണമേ. ഖബ്റിലെ ശിക്ഷയിൽനിന്നും നരകശിക്ഷയിൽ നിന്നും
 ഇയാളെ നീ രക്ഷിക്കേണമേ.”

പ്രായപൂർത്തി വരാത്ത കുട്ടികളുടെ ജനാസയാണ് നമസ്കരി
 ക്കുന്നതെങ്കിൽ താഴെ പറയുന്ന ദുആ ചൊല്ലേണ്ടതാണ്. ആൺകു
 ട്ടിക്കുവേണ്ടി:

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهُ لَنَا أَجْرًا
 وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفِّعًا

اللَّهُمَّ അല്ലാഹുവേ اجْعَلْهُ لَنَا ഇവനെ ഞങ്ങൾക്ക് ആക്കേണമേ
 فَرَطًا മുന്നൊരുക്കക്കാരൻ اجْعَلْهُ لَنَا ഇവനെ ഞങ്ങൾക്ക്
 أَجْرًا പ്രതിഫലത്തിനു കാരണക്കാരൻ
 شَافِعًا ഇവനെ ഞങ്ങൾക്ക് ആക്കേണമേ
 مُشَفِّعًا ശിപാരിശകൻ ശിപാരിശ സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നവൻ

അർഥം:- “അല്ലാഹുവേ, ഈ കുട്ടിയെ നീ ഞങ്ങൾക്ക് ഒരു
 മുന്നൊരുക്കക്കാരനാക്കേണമേ. ഇവനെ നീ ഞങ്ങൾക്ക് പ്രതിഫല
 ത്തിന് കാരണമാക്കേണമേ. ഇവനെ നീ ഞങ്ങൾക്ക് ഒരു ശിപാരിശ
 കനും ശിപാരിശ സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നവനും ആക്കേണമേ.

പെൺകുട്ടിയാണെങ്കിൽ:

اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهَا لَنَا أَجْرًا
 وَاجْعَلْهَا لَنَا شَافِعَةً وَمُشَفِّعَةً

اللَّهُمَّ അല്ലാഹുവേ اجْعَلْهَا لَنَا ഇവളെ ഞങ്ങൾക്ക് ആക്കിത്ത
 رَണമേ فَرَطًا മുന്നൊരുക്കക്കാരി اجْعَلْهَا لَنَا ഇവളെ ഞങ്ങ
 ൾക്ക് ആക്കിത്തരേണമേ أَجْرًا പ്രതിഫലത്തിന് കാരണക്കാരി
 شَافِعَةً ഇവളെ ഞങ്ങൾക്ക് ആക്കിത്തരേണമേ
 مُشَفِّعَةً ശിപാരിശക ശിപാരിശ സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നവൾ